

== Volja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30.—
za en mesec .. „ 2.50
za Nemčijo celoletno .. „ 34.—
za ostalo inozemstvo .. „ 40.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28.—
za en mesec .. „ 2.30
V upravi prejemam mesečno .. „ 2.—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. „ 7.—
za Nemčijo celoletno .. „ 9.—
za ostalo inozemstvo .. „ 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. „ po 30 v
za dva- in večkrat .. „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

== Poslano: ==
Enostolna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenredno nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vrniti red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne so sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 186.

Nova Poljska.

Novemberska politika, katero sta začeli Avstrija in Nemčija proti osvoboditvi ali bolje rečeno proti zasedeni Poljski, ni rodila zaželjenega uspeha. Državni svet, ki naj bi bil posredoval med osvojevalno oblastjo in med osrednjima silama, je izgubil ves svoj vpliv in svoj ugled, poljski legionarji so uprizorili nekako vojaško stavko, namesto da bi bili tvorili jedro nameravane poljske armade, in zapor Pilsudskega je vez popolnoma pretrgal. To so bila huda, neprijetna razočaranja in ugodna ter povoljna rešitev poljskega vprašanja je postala težavnejša nego kdaj prej.

Združeni vladi sta poskusili s svojimi novemberskimi patenti pridobiti Poljake zase, ogreti jih za politiko osrednjih sil in zadati velikemu delu poljske politike nov pravec, zlasti politiki v nekdanji poljski kraljevini, ki nam je bolj znana pod imenom »ruske orientacije«. Ta struja je stremila za avtonomno Poljsko in za združitve vseh, torej tudi onih pokrajin v Avstriji in Nemčiji, ki so nekdanj pripadale polskemu kraljestvu in kjer poljski živelj še ni izumrl, v državno poljsko celoto pod ruskim vodstvom in pod protektoratom zapadno-evropske demokracije. Ta struja se je naslanjala na dva važna državotvorna elementa: na narodni princip, ki se je izkazal posebno v 19. stoletju kot velikanska državotvorna sila, in pa na gospodarski moment, ki vidi v naslonitvi Poljske na velikansko, tja do daljnega vzhoda in Tihega morja segajočo rusko gospodarsko telo možnost velikega gospodarskega napredka tudi za poljsko narodno gospodarstvo, zlasti za procvitajočo rusko-poljsko obrt in veleindustrijo.

Vsepoljaki in dmovci niso delali svojih računov na slabi podlagi. Večina poljskega izobraženstva je sanjala že od nekdaj o obnovitvi staroslavne poljske kraljevine. Res da je tožila tudi o krutem carističnem zatiranju, toda te tožbe so znali ententovci znatno omejiti z upanjem, da carizem ne bo večno živel. Zlasti še potem, ko se je sklenila pogodba med zapadom in vzhodom proti evropskemu osredju, so znali napeljati vodo na svoj mlin, ker so učili, da zveza z zapadom ne more ostati brez vpliva na notranjo rusko politiko in da jo bo tekom časa popolnoma predrugačila, kakor je predrugačila rusko vnanjo politiko. Te elemente »ruske« orientacije pri Poljakihi bi lahko imenovali pozitivne. Pa tudi negativnih ni malo, in ti so bili mogoče še najmočnejši. Zatiralna pruska politika v Poznanju in v ostali pruski Šleziji, razlastitveni zakon in pritisk na katoličanstvo med pruskimi Poljaki so Nemce in Poljake vedno bolj odvajali med seboj. V Galiciji sicer nasprotje med Poljaki in avstrijsko vlado ni bilo tako hudo, ampak bilo ga je tudi nekaj, zlasti vsled rusinske politike, ki je pri nas vedno omahovala med interesi vnanjega urada, notranje naše politike in zasebno koristjo poljske zlahte. Zato je ruska smer pridobila tudi med avstrijskimi Poljaki veliko število privržencev, ki je rastle toliko bolj, kolikor bolj so poljski industrialci v kraljestvu bogateli in kolikor manjše davke so plačevali ruskopoljski kmetje v primeri z gališkimi.

To so gola in suha dejstva. Mi ne rečemo, da se za te principe v nemamo, ravno tako ne, da jih negiramo, ampak mi računamo o njih, ker so tu. Če bi bile hotele zvezne vlade ta dejstva videti, bi bile mogoče svojo politiko proti Poljakom uravnale nekoliko drugače.

Kakor zahteva naša deklaracijska politika za Jugoslovane svojo državo na podlagi priznavanja narodnostnega principa, tako zahtevajo tudi Poljaki svojo državo, namreč narodnostno državo v polnem obsegu in z izhodom na morje.

Najvažnejši znak za državno samostojnost je pravo, da se sme država v mednarodnih ozirih popolnoma prosti gibati, da sme sklepati mednarodne pogodbe, da sme sklepati politične in trgovske zveze, s kom in kadar jih hoče. Septemberski patent pa ne obeta nič sličnega; nasprotno: če smemo verjeti komentarjem nemških oficijoznih in neoficijoznih listov, ima septemberski regulativ namen, da Poljake priključi za vedno v srednjeevropsko zvezo, kar je samo milejši izraz za nekaj korak tih družega, s čemur se Poljaki ne bodo nikdar sprijaznili. Pa tudi notranja uredba sedanjega zasedenega ozemlja jih ne bo zadovoljila. Priznava se jim sicer regentski svet, dovoljuje se jim ministrstvo in upostavlja se nov državni svet z omejenimi pravicami pravega državnega zbora — a kaj pomenja vse to, dokler je vsak korak teh oblastij vezan na kontrolo zasednih oblastij? Kdor more videti v takih določbah makar samo skromen osnutek bodoče državne samostojnosti, naj ga vidi; dvomimo pa prav zelo, da bodo to napravili Poljaki, ki že od nekdaj slove kot velespretni politiki. To bodo storili toliko manj, ker uživajo danes njihove zahteve priznanje in podporo vsega civiliziranega sveta; poljsko državo priznava ententa, priznavajo jo osrednje sile, priznava jo papež v svoji mirovni notii, in ker jo priznavajo tako važni činitelji, zato se bodo Poljaki gotovo postavili na stališče, da zahtevajo tako državo, katera jim izpolni njihove narodne in gospodarske želje v najširšem obsegu, ne bodo se pa zadovoljile s tvorbo, ki jim daje komaj v notranji upravi nekaj drobčin in se veliko premalo ozira na zgoraj omenjena dva najvažnejša državotvorna elementa.

Za nas južne Slovence je vredno, da zasledujemo razvoj poljske politike z največjo pozornostjo že zaradi tega, ker sta oba problema v svojih oblikah in v svojem bistvu zelo slična. Poljaki so razdeljeni na tri države — tudi mi smo razdeljeni. Zato sta obe vprašanji mednarodni. Oboje skušajo pridobiti zase eni in drugi; to mora zopet vplivati na notranjo politiko dotičnih držav, ki seveda zopet vpliva na vnanjo. Pri obeh se gre za boj med stariim državno-teritorialnim, osvojevalnim, fevdalnim principom in pa med modernim narodnostnim in gospodarskim, ki sta danes državotvorna. Kateri bo zmagal, o tem pa ne dvomimo. Prej ali slej, bodisi s pomočjo orožja ali pa vsled moči velikih idej. Na zadnje damo več, ker te ne umirajo, če odločijo vojne kocke tako ali tako.

Nemec o Slovencih.

Prejeli smo naslednje nemško pisano pismo:

Ze dolgo je bila moja vroča želja, da bi v javnosti povedal svoje mnenje o Slovencih, o njih dobroti in zvestobi, ki ni ganila le mene, marveč vsakogar, ki je imel priliko pogledati v srce slovenskega človeka. Reči moram, da je Bog Slovence obdaril s tako mehkim, tako blagim, ljubeznim polnim srcem kakor malokateri drug narod. Ko smo kmalu po začetku italijanske vojne prišli z ruskega bojišča na soško fronto, je vsak vedel, da ga čakajo tu še vse večje nevarnosti in napor, nego jih je že preстал. Zato nam je neizmerno dobro del sprejem, ki nam ga je priredilo domače slovensko ljudstvo. sprejem, ka-

kršnega dotlej nismo poznali in ga ne pričakovali. Ljudje so nas pozdravljali z veseljem in spoštovanjem kot branitelje njih drage grude, kot svoje ljube goste; po cestah so stali sodi z vodo, da smo si hladili žejo, tuhtam so nam postregli celo z vinom; sadja so pripeljali cele vozove in ga nam delili — plačila niti omeniti nismo smeli. Vso pot so nam sipali cvetje, vsak je dal vojaku, kar je le premogel. Vse to nas je iznenadilo in ganilo v dno srca. Kaj čuda, da je vsak izmed nas krepkeje zgrabil za puško in zbral zadnje moči, da brani zemljo tega predobrega naroda in z njo celokupno domovino. Da, ravno obnašanje slovenskega ljudstva nas je podžgalo, da smo se borili proti zavrtnemu sovražniku z navdušenjem in podvojeno močjo. Pa tudi to je res, da se dosedaj še nikdar ni slišalo, da bi bil kdo, po čegar žilah teče slovenska kri, bojazljivec; ne, kakor levi so se borili in se še bore Slovenci po vseh bojiščih, kjer naši dragi domovini grozi sovražnik in velja z lastno krvjo zastaviti mu pot. Spričo vsega tega so si Slovenci pridobili ljubezen in spoštovanje skoraj vseh narodov monarhije. Bog daj, da bi se mogli po tej vojni mirno in uspešno razvijati na svoji zemlji in uživati sadove svoje zvestobe in svojega dela!

Četov. J. Drechsler.

Slovenska meja na Štajerskem.

Zagrebska »Hrvatska Država« prinaša sledeči slovenski dopis iz Spielfelda na Štajerskem:

Misel narodnega ujedinenja je prešla z veliko silo tudi slovenski živelj na Štajerskem, posebno narod v krajih, kjer bje ljut boj s pangermanskimi organizacijami, z vsenemško propagando. Od hrvatsko-srbsko-slovenskega ujedinenja pričakujemo Slovenci med Muro in Dravo oslobodenja izpod nemškega robstva. V tem ozemlju biva krepak slovenski rod, ki bje borbo na življenje in smrt z oholim tujstvom s severa. Naš narodni sovrag je ustanovil samo med Muro in Dravo tekom zadnjih let nad 10 žulferajnskih ponemčevalnic, pokupil je ravno južno od Spielfelda, kjer je glavni prehod z nemškega ozemlja na jugoslovansko, okrog 1000 oravlov najlepše vinorodne naše zemlje in naselil tja same tevtsonske Švabe s štirioglatnim čelom. Vse to z namenom: Potisniti narodno mejo ob Dravo. Sovrag računa s tem, da pride enkrat do narodnega ujedinenja med Jugoslavi, zato dela s polnim parom, da vsaj umetno porine narodno mejo kolikor mogoče daleč proti jugu.

Danes teče narodna meja na tej le črti: od St. Gotherda na Ogrskem preko rači štajersko mejo in teče v polkrogu proti Radgoni, kjer stoji na desnem bregu Mure in teče tako večinoma do Spielfelda oziroma Ernoža (Ehrenhausen). Od tam gre južno od Lenice na Zeleni Travnik, severno od Arveža (Arnfels) v zahodni smeri proti sp. Dravogradu. To je prava narodna meja med Slovenci in Nemci na štajerskem. Meje ne dela Drava, kakor mislijo naši Slovenci na Kranjskem in v Primorju oziroma naši bratje Hrvatje, ampak mejo dela na severovzhodnem delu Slovenije reka Mura. To dejstvo bo pri določevanju pravih mej naše države velevažno. Vsled tega prosimo hrvatsko in slovensko časopisje, da opusti izraz »med Dravo in Adrijoo«, ampak »med Muro in Adrijoo«. Nad 100.000 duš nas je v tem ozemlju. Tukaj leži biser Slovenije — Slovenske gorice, tukaj leži naš Koza in del našega Pohorja. Med Muro in Dravo imamo zale vinorodske Ljutomerske gorice in rodovitno Mursko polje med Radgono in Ljutomerom. Te svete naše zemlje, ki nam je dala Stanko Vraza, Miklošiča, dr. Korošca, Gomilška, Murka, Raiča in neštevilno drugih slavnih Slovencev, ne damo in je ne smemo dati tujcu.

Bratje Hrvatje! Ko se bo šlo za uresničenje našega jugoslovanskega ideala, ko se bo združil Hrvat s Slovincem in oba zopet s Srbom, spomnite se nas štajerskih obmejnih slovenskih bratov, ki ječi-

mo sedaj pod težo germanskega jerobstva. Bratje, oslobodite nas! — Slovenec.

Nemirna Italija.

V Italiji so bile, če so došla poročila točna, v velikih industrijskih mestih hude pobune: vstaje, ki gotovo vplivajo tudi na občutje italijanskih vojev na bojišču. Socialisti v Italiji hočejo mir; zato prireajo vstaje in nočejo delati. Njih upore so morali potlačiti z orožjem vojakov, to stoji in mora odmevati tudi v strelskih jarkih. Lakota: najzvestejša spremljevalka vsake vojske, se v Italiji oglašja in podi ljudi na ceste. Liverpoljski list »Kurier« pripoveduje, da so koncem avgusta zaprli v Sredozemskem morju skoraj vsa francoska in italijanska pristanišča; naši podmorski čolni so povzročili zaporo, ki je trajala skoro ves teden. Veliko angleških parnikov je bilo potopljenih. Lakota v Italiji in upori v italijanskih mestih so morebiti s to neprostovoljno pomorsko zaporo v zvezi. Na bojišču je napadal Lah na Banjski visoki planoti, goro sv. Gabrijela, v katero se je popolnoma zamačnil. Laha so naši odbili. Močno je Lah tud obstreljeval Kras. Maršal Conrad je s protinapadom vzel Lahom pri Carzanu postojanko, katero smo morali nedavno sovražniku prepustiti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
Dunaj, 19. septembra. Uradno se poroča:

Pri vojni skupini maršala barona pl. Conrada je popolnoma uspel protinapad, s katerim smo zopet vzeli kos bojne črte, ki smo ga bili začasno prepustili sovražniku. Ujeli smo 6 častnikov in nad 300 mož.

Načelnik generalnega štaba.

Poročilo vojnega tiskovnega stana.

Dunaj, 19. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Na Banjski visoki planoti in v odseku gore sv. Gabrijela se še vedno močno bo. Italijanska pehota je dvakrat napadla, obakrat smo jo odbili.

Na Krasu razvija sovražnik močnejši motilni ogenj.

Daljši boji so se bili pri vojni skupini maršala barona pl. Conrada. Pri Cauriolu so napadli Italijani stražno postojanko, ki smo jo že davno opustili. Drugod so napadli posamezni oddelki naše prednje straže, a smo jih vselej odbili. Popolnoma je uspelo naše podjetje, da zopet pridobimo del naše postojanke pri Carzanu, ki smo jo bili pred kratkim izpraznili. Ujeli smo 6 častnikov in 315 mož.

Podpora Italiji.

Lugano, 18. septembra. (Kor. ur.) Angleški vojni minister lord Derby je brzojavil min. preds. Boselliju, da bo Anglija v vsakem oziru podpirala Italijo.

Cesar o slavnem izidu 11. soške bitke.

Na udanostno brzojavko ogrske poslanske zbornice je cesar odgovoril:

Povodom zmagovitega izida enajste soške bitke izraženo udanost poslanske zbornice ogrskega državnega zbora jemljem z odkritosrčnim veseljem in iskrenim zadoščenjem na znanje. Po slavnem zaključku tega nadčloveškega boja mi napolnjuje srce globoka hvaležnost do božje previdnosti in ponosno gledam na odlične junške čine moje, jugozapadno mejo monarhije braneče armade. V posebno zadoščenje mi je, da so sinovi ogrskega naroda tudi topot, kakor že tolikokrat v tej svetovni vojni, svoje po prednikih podedovane kreposti znova izpričali. Sporočite poslanski zbornici ogrskega državnega zbora mojo vročo zahvalo za njegovo udanost. Karel.

Vstaja v Milanu in v Turinu. — Veliki izgredi v Benetkah.

Curih, 19. septembra. Popotniki, došli iz Benetk, pripovedujejo, da so pred 14. dnevi količine kruha za polovico znižali. Na Markovem trgu so bili veliki izgredi. V Milanu so začetkom septembra zaprli tretjino tvornic; manjkalo je premoga. Delavci so se zato uprli.

Lugano, 19. septembra. V Milanu je od predvčerašnjim revolucija. Tudi v in-

dustrijskih krajih milanske okolice so izbruhnili nemiri. V Turinu traja upor dalje.

Bern, 19. septembra. (Kor. ur.) Tišinski listi poročajo, da so italijansko mejo zaprli radi vstaje v Milanu in v Turinu. V četrtak so zaprli v Milanu v mestno hišo voditelje socialistov.

Bern, 19. septembra. (Kor. ur.) Luzernski »Vaterland« poroča iz Milana: Zasebna naznanila o padlih častnikih dokazujejo, da so bili žrtve turinske krušne vstaje. V Turinu so proti vstašem nastopili milanski bataljoni.

Aretacije. — Nastopi neodrešencev proti socialistom.

Lužano, 19. septembra. Listi poročajo: Sodno preganjajo glavnega tajnika socialistične stranke Lazzarija, ker je poslal socialističnim občinskim zvezam okrožnico. Več listov se za to čudi, češ da spada Lazzari pred vojno sodišče, ker je pozival mestne in vaške zveze, naj se bore proti vojski. Po tridnevni, nenayadno strogi zapori italijansko-švicarske meje so mejo s prejšnjimi omejitvami zopet odprli. Italijanski listi, ki so prvi prišli sicer namigujejo, da je notranjepolitični položaj zelo napet in so odredile oblasti veliko resnih ukrepov proti socialistom, ki nastopajo vedno bolj »nesramno« proti vojski. Vojni hujškalci so napovedali za jutri demonstracijski izprehod, da slave obletnico, ko so vkorakali Italijani l. 1870. v Rim, a kakor pravi »Corriere della sera«, nastopijo pred vsem za to, da slovesno manifestirajo proti vstaji socialistov. Manjšnjega predstavlja se udeležiti tudi naučni minister. Socialističnega župana v Albese, provinca Como, so zaprli za tri mesece in ga odstavili, ker je šuntal ženske, naj se upro.

Čete z bojišča proti vstašem v italijanskih mestih.

Lužano, 18. septembra. (Kor. ur.) Čet niso premikali proti bojni črti, tudi jih niso zamenjavali, marveč poslali so jih z bojišča, da vpostavijo in zjamčijo red v notranji deželi. Uradno se je sicer dozda le poročalo, da so vojaške sile porabljale proti vojni sabotaži in da ukrote ljudi v Gropovi, Alessandriji in v Turinu, a nujna dela so odpovedali delavci tudi v drugih krajih, v Civitavecchia niso pristaniški delavci izvedli nujnih del, da protestirajo proti vojski.

Italijanska meja zopet odprta. Chiasso, 19. septembra. (Kor. ur.) Danes se je italijanska meja zopet otvorila.

Mirovni pokret napreduje.

»Vossische Ztg.« poroča: Ameriški finančni krogi so prepričani, da bodo mogoča mirovna pogajanja še pred koncem letošnjega leta. V Angliji pospešujejo posebno katoličani mirovni pokret. Kardinal Bourne je izjavil, da je sv. oče izdal mirovno noto popolnoma iz lastnega nagiba in da še vedno upa na uspeh. V Ameriki pa nastopajo vseučilišča za reč miroljubov. »Az Est« poroča, da se zdaj v Angliji posvetujejo o reviziji vojnih smotrov. Iz Amsterdam se poroča, da pričakujejo Angliji napeto odgovora osrednjih velesil. Prepričani so, da sta notri Avstrije in Nemčije popolnoma enaki, a ne dvomijo, da je ljubezen Avstrije in posebno cesarja Karla do miru vplivala tudi na stališče Nemčije. Neki ameriški državnik je izjavil dopisniku madridskega lista »A B C«: Samo Anglija še zavira, da ni že mir sklenjen. Dokler ne bo ležal zadnji Anglež v strelskih jarkih, ne sme Amerika poslati nobenega vojaka v Evropo. Iz Madrida: Tukajšnji politični krogi, ki so o položaju prav dobro poučeni, pravijo, da se spravljalost krepi tudi med narodi sporazuma in da nevtralni diplomati sploh pričakujejo, da se bo koncem leta končala tudi vojna. Jeseni in začetkom zime se bodo pač še bili večji boji, a diplomacija bo lahko pričela vezati razne niti, ki se zdaj predejo. V Italiji je položaj tak, da vlada in krona ne moreta prenesti daljše vojske radi velike nezadovoljnosti srednjih in nižjih slojev, ki zahtevajo tako odločno mir, kakor nikjer drugod. Tudi na Francoskem več ne taje, da žele miru. V Ameriki niso nič kaj za vojsko navdušeni. Na Angleškem se poslužuje vlada že zelo močnih sredstev, da vzdrži bojaželjnost, a tudi tam se spravljaliv duh zelo širi.

Belgijsko vprašanje.

Berlin, 19. septembra. »Badische Landeszeitung« poroča iz Berlina iz dobro poučene strani: Sv. oče pozna že danes oficiozno in z njim tudi Anglija pet predpogojev glede na belgijsko vprašanje: 1. Samostojnost belgijske države in vojna odškodnina; 2. Belgija se mora najstrožje zavzeti, da ostane nevtralna; 3. Jamstvo, da Nemčija ne bo ogrožena kot je bila 1914; 4. Ločena uprava Flamcev in Valonov; 5. Prostost nemškega gospodarskega obrata v Belgiji, posebno v Antwerpnu.

Odgovor Nemčije sv. očetu.

Berlin, 19. septembra. Glede na odgovor Nemčije sv. očetu poroča »Berliner Tageblatt«: Predlogu sv. očeta, naj se

uvede mednarodno sodišče, bo splošno nota najbrže pritrdila.

Papež izda nov mirovni poziv?

»Journal de Geneve« poroča, da se namerava sv. oče sedaj obrniti z novim mirovnim pozivom naravnost na vojujoče se narode.

Vsenemci napadajo nemškega cesarja.

Vsenemci, kakor se poroča iz Berlina, besno napadajo vlado, ker se je sploh pričela pečati z vprašanjem Belgije in ker je baje tudi volina, da odstopi del Alzacije Lorene Francozom. »Deutsche Tageszeitung« odkriti pravi, da je nemški narod v Nemčiji nad vse in da ni nihče nad njim. List tako prikrito napada cesarja Viljema radi Belgije. V pojasnilo: Vsenemci zahtevajo, naj obdrži Nemčija politično, gospodarsko in vojaško Belgijo, večina nemškega državnega zbora je pa tako rešitev odklonila in se postavila na stališče note sv. očeta. Ker vsenemsko časopisje besni in divja, se sklepa, da se je nemška vlada odločila za to, kar je sklenila večina nemškega državnega zbora.

Notranja politika.

Klubi.

Dunaj, 18. septembra. Jugoslovanski klub ima svojo sejo v torek dne 25. t. m. V sredo dne 26. t. m. bo zboroval Česky svaz. V nedeljo dne 23. t. m. Poljsko kolo, v ponedeljek dne 24. t. m. pa nemška nacionalna zveza.

Dr. Krek na občnem zboru dalmatinske »Zadružne zveze«.

»Naše Jedinstvo« piše:

V četrtek, dne 13. t. m. se je vršil v Splitu v prostorih gledališča občni zbor dalmatinske Zadružne zveze. Navzočih je bilo nad 300 oseb, med njimi tudi državni poslanec dr. J. A. nez Ev. Krek. Zborovanje je otvoril vlč. g. Bervaldi. Po čitanju revizijskega poročila je vstal državni poslanec dr. Krek. V svojem govoru je obsojal napade socialistov na zadružništvo. Oni, ki bi morali zadružništvo najbolj podpirati, ga rušijo. Boj proti kapitalu je treba voditi s kapitalom, a tega socialistične mase nimajo in za to ga morajo iskati v zadružništvu. Preko infamnih napadov socialistov na zadružništvo, katerega bi morali podpirati, naj se gre na dnevni red. Dalje se je dotaknil dr. Krek kmečkega vprašanja. Kmet nima prijatelja pri vladi. Vsa gospodarska vprašanja so le reklama trgovskega ministrstva. In zato kapitalistična in individualna. Za kmeta nimajo smisla. Kmet se mora sam postaviti na lastne noge, da zamore dočakati težko zaželjeni mir. Denar danes ne pomeni bogastva, on je znak siromaštva države in mi smo bolni vsled preobilice denarja. Polja in livade so upuščene, blago prodano, a z denarjem se bo našel kmet in težak prvo jutro miru, ko se prebudi, v dolgovih. Zato mora vsak, ki ni sedaj plačal dolgov, propasti. Z lastno produkcijo se moramo dvigniti.

Dr. Krek naglašja pravi pomen zadružništva. Ta pomen se označi v treh besedah: »Ljubezen, svoboda in kruh.« Temelji zadružništva so v ljubezni. Zadružništvo ne daje miloščin, ono hoče, da izginejo siromaki, da postanejo vsi samosvoji in lahko drugim dajejo miloščine. Splošno blagostanje, to je cilj dela. Poleg ljubezni je treba svobode, a te nimamo. Združenje z našimi brati na jugu, to je naša volja. V združitvi se bomo osvobodili gospodarskih in narodnih okov, vsled katerih tako trpi Dalmacija. Kdor je proti tej združitvi, je velezdajalec nasproti državi in dlanstiji, ker le združitve zamore okrepiti državo.

Zborovalci so govor dr. Kreka opetovano prekinili s ploskanjem in dolgotrajnimi: »Živio Krek!»

Na koncu zborovanja je predlagal veleč. g. Fulgosa resolucijo, v kateri se zahteva gospodarsko in politično združenje s Hrvatsko. Vladni zastopnik je resolucijo in debato zabranil. Nato so zborovalci zaklicali: »Živio Krek!»

Nemški nacionalci zadovoljni z dr. pl. Seidlerjem.

Dunaj, 19. septembra. Danes popoldne je poročal posl. Denk pri seji predsedstva nemške delavne skupine, da se je po večeršnjem razgovoru z ministrskim predsednikom položaj razjasnil. Zastopniki nemške nacionalne zveze so s posvetovanjem in s pojasnili dr. pl. Seidlerja zadovoljni.

Volilna reforma na Hrvatskem.

Načrt nove volilne reforme je že gotov. Na Hrvatskem upeljejo splošno, enako in tajno volilno pravico ali z varstvom manjšin samo po mestih. Po tem načrtu dobe tudi ženske s srednješolsko izobrazbo pasivno volilno pravico. Hrvatska bo razdeljena na 120 volilnih okrajev po ključu: na 20.000 prebivalcev pride po en mandat.

Ruska republika.

Proglas republike na Ruskem.

Petrograjska brzojavna agentura poroča dne 16. septembra: Začasna vlada je izdala naslednji proglas:

Upor generala Kornilova je zatrt, zmeda pa, ki jo je zanesel v armado in po deželi, je velika. Domovini in njeni svobodi grozi znova smrtna nevarnost. Ker je potrebno, da se določi vladna oblika dežele in ker se je na moskovski državni konferenci na tako jasen način izrazila enodušna in plamteča simpatija za republikansko misel, zato začasna vlada izjavlja, da je politična oblika Rusije republikanska in proglašja Rusijo za republikansko državo.

Nujna potreba, da brez odloga ukrene odločilne odredbe in omajano državno vlado zopet upostavi, je nagnila začasno vlado, da izroči celokupno oblast petim ministrom s predsednikom ministrskega sveta na čelu.

Začasna vlada smatra za svojo glavno nalogo, da v državi upostavi red in obnovi bojno sposobnost armade. V prepričanju, da more le združitve vseh živih sil države rešiti domovino iz mučnega položaja, v katerem se nahaja, se bo vlada prizadevala, da se izpopolni ter pritegne v svoje vrste zastopnike vseh življenj, katerim so večni in splošni interesi domovine več nego slučajno zasebne, strankarske ali državne koristi. Začasna vlada je gotova, da se ji bo v najkrajšem času posrečilo svojo nalogo popolnoma izvesti.

Protirevolucijo v Rusiji vodi zdaj Kaledin.

Stockholm, 19. septembra. Po Kornilovem polomu vodi zdaj pokret proti revoluciji Kaledin, ki zbira čete s fronte na odločen udarec. Naslanja se na donske in kazanske kozake. Zasedel je že mesti Rostov in Novočerkask. S Petrogradom je odrezana vsaka zveza.

Novi petrograjski poveljnik.

Petrograd, 18. septembra. (Kor. ur.) Agentura: Ker je Kornilova vstaja popolnoma potlačena, je odpravila začasna vlada mesto petrograjskega vojaškega gubernatorja. Polkovnik Palkovnikov je imenovan poveljnikom petrograjskega okraja.

Kozaki na Finskem.

Stockholm. (Kor. ur.) Na Finsko so poslali dve diviziji kozakov.

Odstopi ruskih ministrov.

Petrograd, 18. septembra. (Kor. ur.) Agentura: Vlada je sprejela odstop ministrov Aksentijeva in Skobeleva.

Direktorij republike sprejel sklep delavskega sveta.

Rotterdam, 18. septembra. »Daily Mail« poroča iz Petrograda: Direktorij republike je delavskemu in vojaškemu svetu naznanil, da sprejme njegov sklep s 15. septembra, ki je zahteval, naj se razveljavi vse tajne pogodbe in naj se kmalu sklene demokratičen mir.

Odstop predsedstva delavskega in vojaškega sveta.

Petrograd, 19. septemb. (K. u.) Agentura: Ker je delavski in vojaški svet sklenil na predlog maksimalistov, naj svet prevzame oblast, je predsedstvo odstopilo. Novo predsedstvo se kmalu spet izvoli.

Demokratičen posvet v Rusiji

bo zboroval 25. t. m. Na njem bo 800 poslancev.

Nov napad na Kerenskega.

Stockholm, 19. septembra. Včeraj so odkrili novo zaroto proti Kerenskem; več častnikov so zaprli.

Car in carica aretirana.

»Petit Journal« javlja iz Petrograda: Ruska vlada je sklenila, da aretira carja in carica in ju šele izpusti, ko bo ruska republika proglašena.

Važni diplomatski spisi ukradeni.

Stockholm, 10. septembra. V Kristijaniji so bili odposlancu ruske vlade, ki je potoval iz Petrograda v London, ukradeni njegovi važni papirji.

Vojska z Rusi in Rumuni.

Rumunske divizije napadajo notranji krili armadnih skupin nadvojvoda Jožefa in Mackensena. Radi bi vzeli postojanke, ki so jih izgubili prejšnji mesec in se rešili tesnobe, ki je takrat nastala za nje. Napadajo odsek Tirgul-Ocna-Grozesti v prostoru med dolinama Trotus in Oitoz in odsek Suzita zahodno od Panciu, kjer so sovražnik že dva čni zaman naskakuje naše postojanke pri Varniti in Maucelu. Posebno važnost ti napadi v primeroma tesnem prostoru nimajo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 19. septembra. Uradno se poroča:

Na obeh straneh doline Ojtoz smo odbili močne rumunske napade. S hitrim protisunkom smo popolnoma vrgli sovražnika, ki je bil vdrl na neki točki. Sovražne izgube so izdatne.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri Dvinsku in v ovinku Lucka so Rusi močnejše streljali.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Rumuni so močno napadali naše višinske postojanke južno od doline Ojtoz. Sovražnika, ki je bil prvotno vdrl južno od Grozesti, smo vrgli s krepkim protisunkom, sicer pa že z našim ognjem; sovražnikove izgube so bile povsod krvave; izgubil je veliko ujetnikov.

Bojnaskupina maršala pl. Mackensena.

Rumunske čete so pri Varniti in pri Funculu ponovno napadle z novimi uspehi.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Odbiti napad Rumunov.

Dunaj, 19. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan:

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Rumuni so od ranega jutra do popoldne besno obstreljevali s topovi in z minami naše postojanke pri Grozesti. Po slabih delnih sunkih je napadel popoldne Rumun z močnimi silami. V središču prostora, ki ga je napadel sovražnik, je začasno vdrl v del naše postojanke. S krepkim protisunkom so naše čete Rumune zopet vrgle; izgube sovražnika so bile zelo velike. Ponoči smo zopet popolnoma zasedli postojanke.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Tu in tam je streljal sovražnik s topovi in minami; sicer nobenih posebnih bojev.

Berlin, 19. septembra. Wolff: Tudi na vzhodu so se pričeli bojevali. Rusi so izvedli na pozorišču pri Rigi več brezuspešnih delnih sunkov. Rusi in Rumuni so napadli iznova zjutraj 18. septembra. Severno od glazute so sledili od doline Oitoz do doline Kazinu slabše delni napadi. Po močni pripravi s topovi so pričeli popoldne besno v globokih vrstah napadati. Pri glazuti smo jih odbili. Južno od Grozesti smo s protisunkom popolnoma vzravnali uspeh, ki so ga bili Rumuni prvotno priborili. Rumuni so pri Varniti ponovno napadali, ne da bi bili uspešni, ravno tako severozahodno od Muncelula, kjer so poizkusili Rumuni presenetiti z delnim sunkom, ki se je pa v obrambnem ognju zavznikov popolnoma zrušil.

Na jugu.

Na macedonskem pozorišču se zdi, da namerava levo krilo, ki ga tvorijo pred vsem Francozi, nastopati v ozemlju Ohrid-prespa jezero. Ta nastop naj podpira ofenziva iz kotline pri Bitolju. Če razpolaga Sarraill z zadostnimi četami, ki jih mora biti veliko se ne ve.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. septembra. Veliki glavni stan:

V bitolski kotlini in v ožini med jezerom Prespa in Ohrida so s topovi močnejše streljali.

Vzhodno od Dojranskega jezera so se razvili boji med prednjimi stražami; Bolgari so pregnali mešane oddelke.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Boji v Albaniji.

Dunaj, 19. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Sovražne patrolje v posameznih odsekih živahnije nastopajo.

Boji na zahodu.

Na zahodnem bojišču je pričel, kar se je pričakovalo, sovražnik z delnimi napadi. Francozi so prvi nastopili vzhodno od Moze z dvema divizijama. Dosegli niso ničesar. Angleži pripravljajo napad na Flandrskem, kjer se bje velika topovska bitka.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Na Flandrskem so se včeraj ves dan med gozdom Houthouster in Lysom močnejše borili s topovi. Uničevalni ogenj sovražnih baterij, ki ga je naš močni protisunk vidno rušil, so najbesnejše sipali na naš obrambni odsek. Zvečer in danes zjutraj je izvajal sovražnik večkrat bobneči ogenj, ki mu niso sledili napadi pehote. Pri Lensu in St. Quentinu so se živahno borili.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Severovzhodno od Soissons, ob prekopu Aisne-Marne in zahodno od nižnje Suippe so se artiljerije od časa do časa borile uporabljajoč velike množine streliva. Na zahodnem bregu Moze so napadli Francozi po živahni pripravi z obstreljevanjem zahodno od ceste Beaumont-Vacherauville na širini 3 km. Prve naskakovale vale, ki so se v ognju naše obrambe hitro umaknili, so rezerve, ki so jim sledile v globokih vrstah, potegnile s seboj na novi napad, a tudi ta močni sunek se je izjalovil v ognju in v borbi moža z možem. V gruči, ki se je valila nazaj, je našlo naše topništvo posebno take cilje, ki so se izplačali. Dan je stal Francoze zopet velike žrtve, ne da bi bili najmanj pridobili.

Včeraj smo na padec prisilili 16 sovražnih letal. Namestni narednik Thom je sestrelil 3, poročnik Thuy 2 sovražnika.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. septembra zvečer. Veliki glavni stan: Topovska bitka na Flandrskem se bje dalje. Sicer nič posebnega. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Novi boji na zahodu.

Berlin, 19. septembra. Wolff: Odmor, ki je nastal v boju, ker so bile čete spoznane utrujene, se je končal; boj se zopet na vseh pozoriščih bje. Na Flandrskem nastopajo Angleži zelo živahno. V Artois so močnejše streljali posebno pri Acheville. Močnejše so streljali s topovi ob Aisne. Na vzhodnem bregu Moze so poizkušali Francozi napasti, a njih prvi naskakovalni valovi niso prišli niti do nemških ovir. Obrnili so se in pobegnili, a jih je sila sledečih rezerv zopet potegnila naprej. Ker so se nahajali v gruči, so imeli v ognju nemških strojnih pušk strašne izgube, le mali del je prišel do nemških jarkov, kjer so jih pobili ali pa ujeli.

Seja vodstva S. L. S.

Ker si člani S. L. S., ki niso bili pri seji vodstva, iz včerajšnjega uradnega poročila ne morejo napraviti objektivne sodbe, zato podam tu predlog, ki sem ga stavil glede notranjih razmer v naši stranki. Ta predlog se glasi:

Z ozirom na sijajno, soglasno manifestacijo vodstva S. L. S. za državnoopravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja t. l., v kateri sedaj kulminira vsa naša politična smer, z ozirom na to, da treba za uresničevanje te naše skupne politične ideje složenega dela vseh Slovencev, posebno še članov S. L. S., ker se gre morebiti za najvažnejši moment v zgodovini našega naroda;

z ozirom na to, da je prevzel na sestanku duhovščine ljubljanske škofije presvetli knezoškof naloge, da poskusi poravnati nasprotja v S. L. S. in je zato naprosil zastopnike obeh struj, da mu predložijo sporne točke;

z ozirom na to, da knezoškof dosega še ni mogel izvršiti te naloge, ker še ni dobil od obeh struj tozadevnega poročila;

z ozirom na to, da se priprave za tako poravnavo lažje in brez pikrosti izvrše v bolj omejenem krogu,

predlagam:

Vodstvo S. L. S. odlóži sklepanje o tej točki z današnjega dnevnega reda dotlej, da presvetli knezoškof dovrši svojo nalogo glede poravnave.

Po mojem mnenju je bilo to pravilno stališče, zlasti še obvezno za duhovne, ki so se udeležili po presvetlem knezoškofu sklicanega sestanka duhovnikov.

Ta predlog pa je večina odklonila in zato, ker je manjšina vztrajala pri svojem predlogu, ni moglo biti govora o kakem temeljitim razgovoru o notranjih razmerah v stranki.

Ker kot član predsedstva za take vrste uradna poročila ne morem nositi prav nikake soodgovornosti, zato s tem odlagam mesto novoizvoljenega podpredsednika vodstva S. L. S.

Ljubljana, 20. septembra 1917.

Andrej Kalan.

Dnevne novice.

Katoliška inteligenca in S. L. S. Resolucija kanonika in poslanca Lavrenčiča, ki je bila v seji vodstva S. L. S. dne 18. t. m. soglasno sprejeta, se glasi: S. L. S. vabi posvetno katoliško inteligenco na najintenzivnejše delovanje v njenih vrstah in jo v ta namen najpriščneje pozdravlja.

Odlikovanja. Vitezki priž Franc Joipovega reda z vojno dekoracijo je dobil štabni zdravnik dr. Karel Peharc, po veljavnosti san. skladišča št. 12. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je do-

bil poročnik 1. bos. herc. pp. Ivan Klemenčič. — Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila poročnik 28. polj. top. p. Al. Drevenšek in poročnik 3. gor. top. p. Ciril Supančič. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil vojaški oskrbovalni oficijal Just Debelak. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik 47. pp. Rudolf Lavrič. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil narednik 27. črnovojs. okr. pov. Ivan Velišek. — Železni križ 2. vrste je dobil polkovnik 97. pp. Lašek Henrik. — Srebrno hrabrostno svetinjo so dobili: enol. prost. poddesetnik Sterle Iv., poddes. Kastelic Ignacij, pešca Stifter Metod in Klinar Lovrenc, vsi pri 17. pp. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: atit. poddes. Matjaž Fran, pešci Zore Andrej, Kofol Ivan, Mršnik Ivan, Grča Alojzij, Pinter Jakob, Poličnik Rok in Janežič Anton, vsi pri 17. pp.

Italijanski imperializem in Jugoslovani. »Information« piše: V Pulju izhajajoči »Gazzettino« je zelo nezadovoljen z obnašanjem primorskih in tržaških Slovencev nasproti avstrijskim Italijanom. Na stališču avstrijsko-italijanskega »patriotizma« stoječi list predbaciva Slovincem, da so načelno sovražni vsem Italijanom in da avstrijskim Italijanom sploh ne priznavajo narodne pravice. Tej trditvi morajo Slovenci z vsem poudarkom ugovarjati. Slovenci niso Italijanom nikoli odrekli njihovih narodnih pravic, marveč so morali vedno skrajno napenjati vse svoje sile, da so se vsaj za silo ubranili italijanskega poseganja v najprimitivnejše pravice jugoslovanstva. Saj so bili prav do zadnjega časa gospodarji položaja vedno Italijani in zlasti Slovincem znani kot narodni sovražnik, ki ne pozna priznanja. Vse njihovo dejanje in nehanje je vedno in povsodi preveval duh najneomejenejšega narodnega napuha in pred nobeno oviro ustavljajočega se vladohlepija. Lahki so poznali v celokupnem jadranskem pasu, ki je severno in vzhodno slovanska prazemlja, samo predmete zopetne osvojitve v smislu velkoitalijanskega imperializma; poznali so le »mare nostro« in »terra nostra«, in slovanska narodnost je bila le divje rastoče rastlinje na tleh, ki jih mora preorati kulturni plug latinske civilizacije, ki izvaja svoje pravice še od rimskih cesarjev. Italijani so bili politični nasprotnik, s katerim je bilo vsako mirno razpravljanje sploh izključeno, ki je povsodi tam, kjer je stal, zahteval brezpogojno, popolno podvržbo. Na temelju popolne pravne neenakosti se je iz vsega početka razvilo razmerje političnega in narodnega nasprotja med Jugoslovani in Italijani in ravno Lah je bil, ki je s svojimi načeli in metodami desetletja v trdi šoli učil Slovane, da se more le nase zanesti in da ne sme niti za hip dvomiti, da je zmaga pravičnega slovanske stvari in zavarovanje pridobitev te zmage le tedaj mogoče, ako se vsi Jugoslovani zavedo svojih skupnih interesov proti italijanskemu imperializmu in bijejo svoj boj usque ad finem kot skupni boj do konca. Na tej točki stoje danes stvari in ni je moči, ki bi mogla na tem kaj izpremeniti!

— Poročnik Maksimiljan Peterlin gorskega strelskega polka št. 2, je za svoje junaške čine izvedene v boju za goro Sv. Gabrijela predlagan za Leopoldov red III. razreda.

Smrtna kosa. V Krškem je umrla dne 18. t. m., kakor smo že včeraj kratko poročali, g. Marija Mencinger, vdova po rajnem odvetniku in pisatelju dr. Janezu Mencingerju, v starosti 67 let. Za njo žalujejo štirje sinovi: odvetniški kandidat dr. Janko, okrajni komisar Anton, deželni stavbni nadkomisar Leo ter gimnazijski profesor v pokojni Milan. Bila je skromna in blaga gospa, svetila ji večna luč!

— Zveza jugoslovanskih železničarjev začne zopet delovati ter sklicuje izredni občni zbor na nedeljo, dne 7. oktobra ob 2. uri popoldne v Maribor, Narodni dom. Dnevni red: 1. poročilo odbora, 2. volitev odbora, 3. določitev članarine, 4. slučajnosti. Ako bi prvi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa ne glede na število prisotnih. Ker bo Zveza zastopala zaenkrat vse kategorije, se vabijo vsi tovariši brez razlike. Na predvečer, v soboto, dne 6. oktobra ob 6. uri zvečer istotam posvetovanje delegatov, h kateremu imajo pristop vsi odborniki osrednjega odbora in podružnic. Vabila se ne razpošiljajo! Kdor želi prenočišče, naj to do 4. oktobra javi na naslov: Franc Farh, pristav, Maribor, Arthico Mally-Strasse 45. Odbor.

— Na adreso južne železnice v Trstu. Piše se nam: Umevno je, da je v sedanjih časih na vlakih velik naval, posebno ob začetku šolskega leta. Vlakov je manj in voz manj, pa še polno vojaštva. Pri tem bi ravnateljstvo opozorilo na eno stran. Preveč drakonično se v sedanjih razmerah postopa po postavi. V ponedeljek popoldne smo se peljali iz št. Petra; vojski so imeli deset voz, civilisti pa štiri, ljudstva pa silno veliko. Ker so bili vsi vo-

zovi tretjega razreda polni, tedaj je seveda vse drlo v drugi razred. Tedaj pa pride revizor in terja od vseh, tudi od dijakov, doplačilo za drugi razred. Seveda so vsi stali na hodniku. Ali ni to prestrogo? Kam pa hočejo iti, ali na streho? Revizor, ki ni znal dobro ne nemško, še manj slovensko, je kričal samo: »Imam sam štiri bus, sam štiri bus!« Torej naj se vendar postopa mileje — ali pa naj uprava preskrbi več »bus«. — Očividec.

— Zopet nesreča z ročno granato. Dne 17. septembra t. l. se je ponesrečil zopet v Sneberjih 11letni Franc Dimnik, posestnika sin. Našel je ročno granato ter jo na paši žgal. Poškodovan je na desni roki, kjer mu je odtrgalo atri prste, mezinca, sredinec in prstanec. Ni mogoče dovolj priporočati: Pustite najdena vžigala v miru!

— Umrla je na Prestraneku gostilničarka gdca. Fani Gorup, stara 33 let. — V celovski okolici je umrl nadučitelj v pokojni Tomaž Kropivnik.

— Poroka. V št. Ilju v Slov. gor. se je dne 16. t. m. poročil rezervni poročnik 2. bosanskega pešpolka učitelj Janko Žel z gdč. Marjano Heleno Stepišnik, učiteljico pri Sv. Ani v Slov. gor.

— Novo židovsko glasilo pod imenom »Hajehudi« (žid) je pričelo izhajati v Zagrebu. List bo izhajal dvakrat na mesec, a urejuje ga dr. Fischer.

Zahvala. Občna zavarovalnica Assicurazione Generali v Trstu izplačala mi je, upoštevaje moj izredno obupen položaj — ko mi je laška granata ubila mojega nad vse ljubljenega sina, divizijskega župnika dr. Ivana Andolšek-a, bivšega prefekta Terezijanišča, veliko in edino pomoč moji starosti in bedi, — še enkrat toliko zavarovalnice, kakor mi po pravilih gre, zato tej zavarovalnici in gosp. racnatelju Iv. Rögerju iskreno najsrčnejšo zahvalo. — Lipovšica pri Sodražici, 9. septembra 1917. Ivana Andolšek.

Gospodarske beležke.

Oddaja krme. Deželni odbor je presvitlega cesarja prosil brzojavno za odpuščanje pri oddaji krme za vojaštvo, ker drugače se število živine precej zmanjša. Cesar so prošnjo uslišali in so poslali iz Dunaja visokega častnika z nalogom, naj vse tako uredi, da se na Kranjskem čim manj zahteva in da se za pokrajine v ozadju bolj pritegnejo. Dotični visoki častnik mi je izrazil željo, naj Vas pomirim, ker se bo vse mogoče storilo in se Vam breme po možnosti zmanjša. Prosim, da se pomirite in to, kar se mora biti, zavedajoč se, da brez dobro oskrbljene armade poginemo, velikodušno odstopite. Gospodje duhovniki v tem zmislu ljudi poučite.

V Ljubljani, 20. septembra 1917.

† Anton Bonaventura, škof.

— O vojnopoštnih pošiljkih se nam uradno piše: Kljub obstoječi prepovedi in kljub ponovnim opominom se prilagajo vojnopoštnim pošiljkam blagovnih vzorcev ali pa vojnopoštnim zavitkom še vedno predmeti, ki so nevarni zaradi ognja ali ki se radi sami od sebe vnamejo, kar povzroča, da nastanejo požari železniških ali drugih vozov, s katerimi se prevažajo take pošiljke. Tako sta zgorela še pred kratkim zopet na neki železniški postaji dva poštna priklopna vozova in se je mogel rešiti samo del vsebine. Ker pride vsled takih, posameznim osebam namenjenih predmetov na tisoče drugih pošiljk v nevarnost, ki jih odpošljejo predajniki pogosto z velikimi denarnimi žrtvami na vojno polje in ki so potem uničene vsled nepredvidnosti in lahkomiselnosti posameznih oseb in z ozirom na to, da pride vsled enakih slučajev v nevarnost tudi brez števila pisem, katera vojski na fronti pogosto hrepeneče pričakujejo iz domovine in ki so uničena potem vsled takega brezobzirnega postopanja posameznikov, se opozarja občinstvo noviči na to prepoved, kakor tudi na to, da je bilo ukazano poštnim uradom, da preiščejo natančno vsebino pošiljk blagovnih vzorcev in da se poslužijo v obilni meri svoje pravice, odpirati vojnopoštne zavitke in doognati njih vsebino. Ako se dožene, da vsebute pošiljka take prepovedane predmete, se bo proti odpošiljateljem vložila kazenska ovadba, oziroma se bo v za to določenih slučajih izterjala od njih denarna globa 50 K.

Naša vojna kava. V začetku letošnjega leta je zmiraj bolj ginevala možnost uvažati kavo. Kljub ostrim odmerkom je hitro ginila kava po zalozah. Da se vse kavine karte v celi Avstriji honorirajo, je treba za eno dobo okoli 5.000.000 kg kave, ali na leto 325.000 stotov. S prenehanjem uvažanja je bilo misliti na to, da se zaloge nadomestijo s kakšno zmesjo. Tedaj je bilo na razpolago mnogo surogatov, ali proti nji so se izrekli ljudje tako s teoretičnega kakor tudi s praktičnega stališča. Predvsem zato, ker bi se morali surogati vsled oljnatih kavine vsebine izpremeniti tako temeljito, da bi bili do oela uničeni. Pretresalo se je o kavinih konservah in so prišli na švicarski recept, pri katerem se

da surovi sladkor za izdelovanje kavinega nadomestka izorno porabiti. Po mnogih poizkusih so se odločili za zmes iz 8 delov karameliziranega surovega sladkorja, 1 dela pesine moke in 1 dela kave. Poizkušnje so trajale precej časa. Preizkusiti je bilo treba vrednost zmesi z ozirom na surovi sladkor in na potrebno množino posušene pese. Dolžnost kavine centrale je bila, dobiti trdke, ki bi bile v stanu velike množine surovega sladkorja racionalno karamelizirati. Urad za prehrano prebivalstva je predložil svojemu strokovnemu odboru v presojo vprašanje, če je priporočati s stališča ljudske prehrane uporaba večje množine surovega sladkorja in njegove izdelke v karamile, da se povečajo kavine zaloge. Razsodba se je glasila ugodno. — Član strokovnega urada ravnatelj ing. chm. Izidor Pollak je sočasno prijavil način karameliziranja, katerega je sam izumil. S tem karameliziranjem se ne prihrani samo množina surovega sladkorja, temveč tudi kurivo. Poizkusno izdelovanje je spet rabilo nekaj časa, končno je uspela stvar v toliko, da je urad za prehrano prebivalstva odobril kavino zmes po Pollakovem receptu in stopil v pogajanje z tvorničarji. Surovine so bile tu. Izdelovanje 3.600.000 kg se je izročilo 16 tvrdkam, ki so bile v stanu, da so svoje tvornice za racionalno izdelovanje po odobrenem načinu preuredile. Ko so bile premagane velike težkoče, se je tudi posrečilo velike kotle in železno pločevino izdelovati. Dne 4. avgusta se je pričela nova osemtedenska prodajna doba. Začela se je izdelovati kavina zmes in je produciranje tako narastlo, da bodo vse kavine karte z lahkoto honorirane. Za razdelitev se je morala izvoliti komisija, ki je drugačna kakor dosedanja za pravo kavo, zakaj prvotno je imela kavina centrala omejeno množino na razpolago. Posebno sestavljen načrt je določil, da se najprej organizacija konsumentov za novo porabno periodo zadostno preskrbi. Oni konsumenti, kateri niso v organizaciji, dobijo »vojno kavo« proti oddaji svojih kavinih kart potem proste trgovine. V ta namen se slehernemu okrajnemu glavarstvu, slehernemu mestu za lastnim statutom določi toliko, kolikor popolni tretjini dobave za dotični okraj ali za dotično občino ustreza. Popolna dobava se še ni mogla izvršiti, ker zaenkrat še ne zadoščajo množine zmesi. Tudi še ni podatkov o številu neorganiziranih konsumentov. Namen je bil, da se večji del prebivalstva kolikor mogoče hitro preskrbi in morebitne napake pozneje popravijo. Če se organizacija konsumentov nenavadno močno razvije, ne morejo biti ti popravki preveliki. Okraj, v katerih vlada pomanjkanje, posebno pa oni, katere je urad za prehrano kavini centrali imenoma navedel, so bili najprej obdarjeni. Poleg organizacije konsumentov je bilo od 369 avstrijskih političnih krajev že 169 okrajev obdarjenih. Ker je na razpolago dovolj surovin, se bo s četrt kg za osebo skoraj 20 milijonov ljudi preskrbelo, a poleg tega bodo še posamična okrajna glavarstva obdarjena. Izdelovanje pa še nikakor ni na vrhuncu; pač jasno, če se pomisli, da je morala biti v nekaj tednih vpeljana velika produkcija, za katero j enedostajalo tako potrebnih strojev, kakor tudi izvežbanih delavskih moči. Izdelovanje se je natančno nadzorovalo in upati je, da se izdelovanje tako izpopolni, da bomo imeli popolno nadomestilo za pravo kavo.

— Iz vojnega žitnoprometnega zavoda. V skupini komisije za vojno gospodarstvo je izjavil predsednik vojnega žitnoprometnega zavoda vitez Schonka, da vojni žitnoprometni zavod ni akcijska družba niti zadruga, ampak državni zavod, ki posluje z državnimi sredstvi. Če bi bili omejeni le na domačo žetev, bi bile cene gotovo nižje, kakor so bile v zadnjih treh letih. A ni preostalo drugega, nego da smo morali višje stroške, ki so nastali v Rumuniji, sprijeti v kalkulacijo. Prvi začasni računski sklep izkazuje za leto 1915 3.300.000 kron prebitka, bilanca za leto 1916 pa 1.400.000 kron. Skupni promet je znašal poldrugo milijardo. Pri zavodu sodeluje 3249 komisionarjev in nakupcev. V debati sta poslanca Kadečak in Golji naglašala, da je zavladalo nezadovoljstvo s poslovanjem central zlasti zaradi tega, ker zastopniki žitnoprometnega zavoda nasproti ljudstvu ne nastopajo kot kupci, marveč kot uradne osebe. Poslanec dr. Jeržabek je poudarjal, da je med vsemi centralami žitnoprometni zavod našel še najpovoljnjejšo kritiko, naglašal pa je številne pritožbe, da komisionarji zavoda niso kos svoji nalogi.

— Liter mleka stane v Sarajevu — 4 kg moke.

Za preskrbo železničarjev z živili se je ustanovil v železniškem ministrstvu glavni gospodarski urad, kateremu so podrejeni v raznih deželah že obstoječa in na novo se snujoča skladišča živil, pa naj bodo železniška ali zadruga last. Preskrba obsega moko in druge mlevske izdelke, sočivje, maslo, mast, sladkor, kavni nadomestek, marmelado, posušeno sadje in zelenjavo ter milo. Pod gotovimi po-

goji se pritegnejo v železničarsko preskrbo tudi poštni in finančni uslužbenci, v kolikor opravljajo službo na železnicih.

Rekvizicija kovin. Interesenti se opozarjajo, da morajo imeti podjetniki, odnosno njihovi namestniki, ki so do vojaške oblasti poverjeni, snemati bakrene strehe, strelovođe itd., uradne legitimacije. Delavce, ki bi utegnili jemati strelovođe i. dr. in ki se ne morejo izkazati s poverilom vojaške oblasti, bi bilo naznaniti orožništvu, odnosno policiji. Pripominja se, da škoda, ki bi utegnila na ta način nastati, ni le za vojni erar, marveč tudi za lastnika bakra, ker bi isti ne dobil zanj plačila.

Najnujnejša potreščina konopnine za izdelavo vrvarskih izdelkov v poljedelske svrhe. Ljubljanski poljedelci, ki reflektirajo na konopnino za izdelavo vrvarskih izdelkov v kmetijske svrhe, imajo do 25. t. m. prigrasiti to svojo najnujnejšo potreščino v mestnem gospodarskem uradu ob običajnih uradnih urah.

Uredba prometa s kavo-mešanico in kavinimi surrogati. Mestni magistrat opozarja v smislu naročila c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 31. julija 1917, št. 52.017 — intimacija c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 13. avgusta 1917, št. 230. drž. zak. zadevajoč naredbo prometa s kavo-mešanico in kavinimi surrogati. Osobito se povdarja, da je dopustna le prodaja onega blaga, za katero je izdal c. kr. urad za ljudsko prehrano dovoljenje. Dovoljenja se objavljajo od časa do časa v uradnem listu »Wiener Zeitung«; pojasnila daje pa tozadevno tudi mestni magistrat (sladkorni oddelek v mestni posvetovalnici). Zajedno odreja mestni magistrat v smislu cit. razpisa, da mora biti predloženi razglas nabit v vseh onih prodajalnah, kjer se prodaja predmetno blago. Razglas je dobiti v magistratnem ekspeditu.

Prevzemne cene za sočivje letine 1917 so sledeče: za fižol 80 K, za bob in fižol za krmo 60 K, za lečo 120 K.

Vojno kuhinjo za 20.000 ljudi nameravajo otvoriti v delavskem okraju St. Pancras v Londonu.

Vodilne cene za vino. Dobili smo iz krogov vinogradnikov: Lansko leto nismo imeli nobenih uradno določenih cen za vino. Vinska kupčija je šla svojo pot in narastle so cene neverjetno visoko. Mošt se je prodajal še po 1 K 60 v., pri vinu se je pa cena povzdignila na 2 K 40 v., pozneje na 3 K 20 v. in celo na 4 K in čez. Kdor je bil zaradi visoke prodajne cene ovađen, je moral trpeti tudi za druge, vzlic temu, da je bila cena po naših krajih splošno tako visoka in da se je tudi po drugih deželah vino tako drago prodajalo. Letos so vinogradniki, vinski trgovci in konzumenti nestrno pričakovali uradno določenih vodilnih cen. Teh cen pa le ni hotelo biti, dasi se je presojevalnica za cene že dobra dva meseca prej pečala s tem vprašanjem. Navsezadnje se je pa vinska kupčija po nekaterih krajih vendar le pričela in so se zaarali mošti liter po 4 K, portugalska pa tudi po 5 K in baje še dražje. Govorilo se je že, da na Kranjskem sploh ne dobimo vodilnih cen, če tudi so jih po drugih deželah že objavljali. Nazadnje smo jih pa vendar tudi pri nas dobili. Objavljene so bile v obliki navadne notice po naših domačih listih. Eden in drug jih je lahko prežrl, dasi je treba na nje najširše opozoriti. Za navadna namizna vina se je določila vodilna cena 3 K za liter na lice mesta, v kleti vinogradnika; vinski trgovec ima pri prodaji na debelo priračunati pri množinah do 10 hl po 10% pribitka k nabavnim stroškom, pri večjih množinah pa le 5%, dočim mora gostilničar točiti vino v svojih prostorih s pribitkom 25% k nabavnim stroškom in če ga toči čez ulico s pribitkom 15%. Vinogradnik pa sme točiti svoj lastni pridelek pod vejico 3 K 20 v. liter. Vodilne cene imamo torej in je treba danes z njimi računati. Nastavljena cena 3 K za liter velja za pokipelo vino, ki se da že prevažati po železnici in ne za surov mošt. Na splošno je cena 3 K sedanji dražnji, sedanjemu položaju našega vinogradništva in naše vinske trgovine primerna in odgovarja tudi zaradi tega, ker soglašja s ceno drugih vinskih dežel, kakor Štajersko in Nižje Avstrijsko, kjer znaša cena navadnemu namiznemu vinu tudi 3 K. Boljša vina, vina izbranih vrst, n. pr. portugalka, rizingl itd. bodo imela seveda višjo ceno. Sploh se da vodilna cena prekoračiti, če je vino več vredno in se da to dognati. Prve kupčije za letošnjim vinom ozir. moštom so se že izvršile, predno so prišle vodilne cene na dan, in se je za navadna namizna vina nastavila na 4 K, na kateri višini so bila zadnja vina lanske letine. Opozarjamo zaradi tega naše vinogradnike, da se letos po možnosti držijo uradno določene cene, da se jim ne bo treba pozneje pri sodiščih zagovarjati. Zaradi tega je tudi potrebno, da se te cene po vseh vinorodnih občinah ponovno razglasijo, da se bodo vedeli vinogradniki po njih ravhati. Ker se je cena vinu tudi za vinske trgovce in gostilničarje uradno določila, je upati, da bodo vinske cene sploh v boljsem soglasju in da bodo v obče bolj primerne tudi za konsumenta, dasi more-

mo po drugi strani priznati, da bo sedanji način določevanja nadrobnih cen za gostilničarja raje vplival na podraženje nakupnih cen in s tem vred tudi na podraženje točilnih cen kakor pa narobe.

Proč s divjačinol Vlada poziva lastnike in najemnike lova, naj postreljajo divjačine, kolikor se da. Proti tistim lastnikom lova, ki radi nizkih cen divjačini ali iz kateregakoli vzroka ne bodo streljali divjačine, se bo postopalo z vso ostroostjo. — Ta odredba nam dopade. Kmetje, dregajte v lovce, naj postreljajo divjačino, da vam ne bo delala škode! Drugo vprašanje pa je, kje vzeti lovsko strelivo? Šiber ni, patron ni in tudi smodnika ter kapić splošno primanjkuje.

Eifflov stolp v Parizu bodo prepleskali in porabili v to svrhu 20.000 kg oljne barve. Delo bo trajalo tri mesece.

Izredno zgodnja trgatva na Nemškem. »M. N. N.« poročajo dne 11. septembra: Presenetljivo je: Šele 2. maja se je letos tudi v Porenju začela pomlad torej za celih petdeset dni kasneje nego navadno, a kljub temu se je te dni v celem Rheingauu, Rheinhesnu in v najboljših položajih Ahra in Mozele začela splošna trgatva zgodnjega burgundca. Kaj takega se ni še zgodilo izza l. 1865., torej 52 let ne. V Renskem Palatinatu so pa trgatve portugalcia že skoraj končali, kar se že sto let ni zgodilo. Kljub zgodnji dozoritvi računajo na tretjino do polovico dobre letine. Burgundski in portugalski mošt se prodajata po 3 M liter (lani 1 marko).

Bogata vinska letina na Italijanskem. Na Italijanskem cenijo letošnji vinski pridelek na približno 47 milijonov hektolitrov. Lani so pridelali 38, leta 1915 pa samo 19 milijonov hektolitrov vina.

Nabirajte užilne gobe!

Večina nas ubogih zemljanov čuti že dan za dnevom vedno huje: kako težko je priti do toliko živeža, kolikor ga je treba za zdravo telo.

Vsega nam dan za dnevom vedno bolj primanjkuje, in vse v ceni tako raste, kakor hudournik, kadar se oblak pretrga.

Bliza se pa čas, ko začne rasti po gozdih in trebežih in drugod vsem bolj ali manj dobro znano, skoraj tako kakor meso tečno hranivo, in to so — gobe ali glive.

Že pred dvema letoma sem priporočal: »Gobe — namesto mesa«, pa mislim, da je še potrebno zopet in zopet priporočati to izvrstno in tečno hranivo, da se ne bodo posamezniki še tako zelo bali uživati gobe, ki niso toliko nevarne, kolikor si domišljujejo.

Redilnih snovi, posebno beljakovine, imajo najslabše gobe približno toliko, kakor najbolj redilne rastline, kakor fižol in grah in dr., vsekakor pa več kakor naj si bo katerakoli zelenjava ali pa krompir, repa, zelje. Manjka jim samo maščobe, ki jo pa daje zaužito olje in oljna semena, ali pa krompir, kruh itd. v svojem škrobu.

Užitnih gob je pri nas gotovo okoli 200 vrst, in sicer en četrť izvrstnih, en četrť dobrih in polovica pa manj dobrih, ali za nekatera jedila vendar pripravnih in še dosti okusnih. Vendar pa pri nas ne uživajo več kakor kakšnih 10 vrst, drugih se izogibljuje in to le vsled strahu, da bi se zastrupili, — ker jih ne poznajo.

Težko je gobe natančno razločiti drugo od druge, posebno za nevarne. Zato nabirajo le take, ki jih lahko spoznajo. Nekateri vrste pa prištevajo — in to po krivici — strupenim gobam, posebno tiste, ki izpreminjajo barvo, kadar jih prežemo, prelomimo ali pritisnemo.

Vsa pravila, ki jih še ljudje za edino prava navajajo za spoznavanje strupenih od nestrupenih, — so popolnoma neveljavna, ker zamujejo najboljše gobe.

V sledečem hočem deloma po I. Rothmayru^{*} na kratko navesti iste znake, po katerih se lahko izognemo zastrupljenju z gobami.

A. Splošna navodila.

a) Ne nabiraj gob v dežju ali takoj po dežju, dokler so še mokre in sluzave (slinaste); pa tudi rosnih ne; le jurčkom rosa ne škoduje.

b) Ne nabiraj starih, že smrdljivih gob, ki so od ličink (črvov) in drugih golazni razjede, in že vsled starosti izmeščane, — temveč le mlade in jednate (čvrste).

Čim jih pustiš nerazrezane, tim bolj se ti ličinke v njih zrede.

c) Osnaji gobe ali glive že pri nabiranju; če pa tega ne moreš storiti, pa kmalu potem, ko jih domu prineseš. Potem jih takoj razreži na tanke režnje, ali jih pa razgrni v hladnem, suhem in zračnem prostoru po lesah, deskah ali rešetih. Na kupu ne smejo ležati ne cele, ne razrezane, (n. pr. v skledi)! Več kakor eno noč naj gobe nerazrezane ne lež!

^{*} Prof. I. Rothmayr (Švicar), je bil napravil jeseni leta 1912. v Ljubljani »razstavo gob« s predavanji o gobah.

Dalje.

Kar jih ne moreš svežih pripraviti za jed, pa jih posuši, ali pa napravi iz njih »izvleček«, če se ne dajo sušiti.

d) Ako se da kožica s klobuka odlupiti (od roba proti sredini), odlupi jo, ker je težko prebavljiva ali celo neprebavljiva, in ima premočen, če tudi prijeten vonj (pečenka ali šampinjoni); pri nekaterih glivah iz rodu »mušnic« (gomoljci) pa je tudi strupena in sicer samo ta kožica je strupena, drugi deli glive ne.

e) Pripravi le toliko gob, kolikor jih moreš s svojo družino naenkrat jesti, ker prestane in zopet pogreje gobe so večkrat škodljive ali celo strupene.

f) Dobro storiš, če pri praženju takoj skraja pridenes pol kavine žlice jedilne sode (soda bicarbona), ki stanične kožice zmehča in razje.

g) Pripravlaj gobe pravilno, ker nepravilno ali slabo »izcmrajene« gobe so škodljive, kakor tudi vsaka druga jed.

h) Ne peri nobenih svežih gob s toplo vodo, temveč vedno le z mrzlo, in kolikor mogoče hitro, da se redline snovi ne raztope. Le smrčke (mavrohe) popari hitro z vrelo vodo, da izgube škodljivo »helvella«-kislino.

i) Jej gobe počasi in zgrizi jih kolikor mogoče drobno, ker le dobro zgrizene gobe so prebavljive.

j) Ne uživaj preveč gob pri enem in istem obroku! Tudi najboljše klobase so žolodcu škodljive, če se ga preveč z njimi napolniš.

(Dalje.)

Zbirke lovskega bataljona.

Poročajo nam: O c. in k. lovskega bataljona št. 20 je bilo v široki javnosti redkodaj slišati, tako da celo njegova pohvala in odlikovanje v cesarskem povelju z dne 5. decembra 1916, ki v zgodovini c. in k. armade nima primere, ni vzbudila taistega splošnega zanimanja, katerega bi bila zaslužila. Vendar so pa 20. lovci na tihem na probudo svojega dveletnega poveljnika in po zaslugi delavnega nadaljnega vodstva in podpore njihovega sedanjega voditelja kakor tudi poveljnika nadomestne stotnije na naravnost zgleden način poskrbeli, da ovekovečijo svoje bojne čine in dela. Bataljon ima že dvanajststorič slik svojih postojank in zgradb ob goreni Soči iz mojsterske roke graškega umetnika Konstantina Damianosa, sedem nadaljnjih slik in risb od globokočutečega dunajskega slikarja Pavla Ressa, kakor tudi 12storič portretov najbolj znanih svojih častnikov, ki jih je v olju slikal nadporočnik i. s. Leon Schneider, ki se je v mirnem času odlikoval kot monakovski umetnik. Poskrbljeno je tudi že za nadaljne portrete in zbirke fotografij padlih njegovih junakov in prejšnjih postojank. Prizorišče zadnjih bojev na visoki planoti Sedmih občin, v katerih so dvajseti lovci v tridnevni borbi zopet enkrat junaško in požrtvovalno vstrajali ter podobno kakor pri Zaleščikih meseca junija 1915., ko je padel njihov major Fran Richter, izgubili v zmagovitem naskoku svojega vroče ljubljenskega nadporočnika Frana Mattasa, se bo istotako ovekovečilo na platnu. Slikam se pridružuje prva knjiga »Od Soče do Zajzere«, pisma z bojišča in črtice (194 strani, kartonirano 60 fenigov, založba Hausen, Saarlouis, Porenje), spisal rez. por. dr. Anton Dörrer, kateri bosta sledili dve nadaljni: »Avstrijski železni lovci v Galiciji in Bukovini« in »Gorska vojna, avstrijska junaška pesem« (iz Krnskih predelov in Južne Tirolske.) Prva teh poljudnih vojaških knjig tirolskega slovstvenega zgodovinarja je našla obilo odjemalcev. Čisti dobiček pripade vdovskemu in sirotinskemu zakladu 20. lovskega bataljona, ki je bil ustanovljen meseca januarja 1916 ter izkazuje spričo požrtvovalnosti vseh že znato svoto. Drug zaklad se je ustanovil za zgradbo spomenika padlim junakom. Tako skrbje 20. ti lovci za izročitev svoje slavne zgodovine in za blagor družin svojih padlih, v čemer se bataljon in nadomestna stotnija zvesto in složno medsebojno podpirata. Duševni sad zori že sedaj v neomajnem korenjaškem obnašanju njihovih lovcev, čeprav so sedaj v njihovih vrstah zastopani najrazličnejši narodi monarhiije.

Ljubljanske novice.

Ij Nevarni nahrbtnik. Urad za ljudsko prehrano razpošilja nov članek proti prenašanju krompirja v nahrbtniku ali na podobnem način. Članek pravi med drugim: »Čisto nedopustno je zato tudi prodajanje v nahrbtniških količinah, ki se bo odslej z vsemi sredstvi preprečevalo tako v kraju nakupa kakor tudi na dohodnih kolodvorih. Kako škodljiv je ta nahrbtniški promet, se vidi iz tega, da so zadnji čas razni nepošteni življi najeli cele partije ljudi, da jim donasajo krompir, katerega nato po oderuškostih cenah dalje prodajajo.« — Kdo je neki prehranjevalnemu uradu natvezel čenče o »celih partijah«? Če ekselencija Hüfer nima nobenega drugega razloga, da bi dokazal, »kako škodljiv« je nahrbtnik, potem stoji njegova prepoved nahrbtnika

na slabih nogah. Namesto da bi preganjal revne lačne ljudi, ki si v nahrbtniku prinesejo par kilogramov krompirja, naj bi prehranjevalni urad raje stopal na prste onim oderuhom, ki vlačijo cele vagone različnega blaga in ga puste, da se pokvari.

Ij Vabilo na dobrodelni shod, ki ga prirede združena karitativna društva v četrtek, 27. septembra v Ljubljani. Ob 8. uri zjutraj v cerkvi Srca Jezusovega sv. maša, ki jo opravi presvetli gospod knezoškof. Nato pridiga. Po končanem cerkvenem opravilu (kmalu po 9. uri) zborovanje v dvorani Rokodelskega doma (Komenskega ulica št. 12). 1. Največja dobrota — mir in ljubezen. — Dr. Franc Jez. — 2. Npravna propadlost in sredstva zoper njo. — Dr. Anton Zdešar. — 3. Vojna in mladina. — Sodni svetnik Fr. Milčinski. — 4. Skrb za vojne sirote. — Župnik Anton Mrkun. — 5. Socijalna preskrba invalidov. — Vladni svetnik Ivan Šubic. — 6. Domačije za invalide. — Dr. J. Ev. Krek. — 7. Žensko vprašanje. — C. kr. učiteljica M. Štupica. — 8. Pomoč beguncem in obnovitev Goriške. Dr. Franc Pavletič. — Iz razporeda je razvidno, da je namen shoda ta, da se karitativno delo med nami sploh poživl, a zlasti, da se posvetujemo, kako popraviti in ozdraviti rane, ki jih je prizadejala vojnska. Ljubljancani in vsi, ki imate srce za bedo bližnjega ter vam dopušča čas, pridite k temu za sedanji čas tako potrebne zborovanju.

Ij Spored koncerta komorne pevke G. Foerstel v deželnem gledališču v petek 21. t. m. ob 7/9. uri zvečer s sodelovanjem virtuoziñje na klavirju Lissy Hammerl. Spored: I. J. Brahms: Rapsodie Op. 79 h-moll. — II. Mozart: Arija iz »Figarove ženitve«. — Schumann: Posvetictev. b) Mešena noč, Brahms. c) Ko sva se skupaj sprehajala. d) Hugo Wolf: On jel — III. Bizet: Arija: Michaelije iz opere »Carmen«. — IV. Fr. Liszt: »Rigoletto« parafraza. — V. Marx: a) Marijina pesem. b) Beneška uspavanka. Maler: a) Šel sem vesel. b) Kdo je izumil pesmice. — VI. Wagner: Arija iz »Lohengrina«: Samoten v otožnih dneh. — Rih. Strauss: Mojemu otroku. Pesem ob zibelci. — Vstopnina za ta najodličnejši koncert, kar jih je bilo zadnja leta v Ljubljani: Sedeži v parterju po 4 K, 3 K 70, 3 K 40 in 2 K 80, na balkonu po 4 K, 3 K 50, rezervirani sedeži po 3 K 70, 3 K 50, 3 K. Sedeži v ložah v I. nadstropju po 6 in 5 K v parterju po 4 K, v II. nadstropju po 4 K, na galeriji po 2 K, stojišča 1 K.

Ij Soška umetniška godba svira v nedeljo zvečer ob 8. uri v kavarni Evropa v korist vdovam in sirotam padlih vojakov. Vstopnina 2 kroni.

Ij 1000 K nagrade za truplo dr. Hegemanna. Za onega, kdor dobi truplo v kamniških planinah ponesrečenega pastora dr. Hegemanna, je zvišana nagrada na 1000 kron.

Ij Enajst let bolan je v Trnovem neki bivši obrtnik. Sedaj leži in je bil previden s sv. zakramenti. Žena je bila prej perica, sedaj ne zasluži nič, ker ni mila in skroba. Ni obutev ne za starše ne za otroke, kuriva ni. Revščina skrajna. Lepo prosimo za to ubogo rodbino pomoči. Darovi naj se blagohotno pošiljajo našemu upravništvu. Kdor hitro da, dvakrat da.

Ij Čevljarska zadruga v Ljubljani vabi g. člane na zadržno zborovanje, katero se vrši v nedeljo 3. septembra 1917 ob pol 10. uri dopoldne pri »Novem svetu«, Marije Terezije cesta v vrtnem salonu s sledečim dnevnim redom: 1. Položaj čevljarskih mojstrov na Kranjskem. Maksimalne cene usnja in obrval. 2. Raznoterosti. Gostje dobro došli.

Ij Potresno gibanje, precej dolgotrajno, ne močno, a z velikim bučanjem, so čutili danes ponoči v Ljubljani.

Ij Stavkajo raznašalci uradnega lista.

Ij Testenine na rumene izkaznice A. Stranke, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko A, prejmejo v petek 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa testenine od pol 2. do 2. Vsaka oseba dobi četrť kilograma. Kilogram stane 1 K 20 v. Pripraviti je treba drobiž.

Ij Testenine na rdeče izkaznice A. Stranke, ki imajo rdeče izkaznice, zaznamovane s črko A, dobe testenine v petek 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 2. do 3. ure. Vsaka oseba dobi četrť kilograma. Kilogram stane 1 K 20 vin. Pripraviti je treba drobiž.

Ij Testenine na rdeče izkaznice. Stranke, ki imajo rdeče izkaznice brez črke A, prejmejo v petek dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa testenine. Določen je ta-le red: Od 3. do 4. št. 1 do 300, od 4. do 5. št. 300 do 600, od 5. do 6. št. 600 do konca. Vsaka oseba dobi četrť kilograma. Kilogram stane 1 K 20 vin. Pripraviti je treba drobiž. Stranke naj pazijo na red!

Ij Poziv! Dotična ženska, ki je pred kratkem na magistratu požabila ročno torbico in denarnico z malo vsoto denarja, se pozivlja, da se čimprej za vse zglašiš pri predsedstvenem slugi Suhadolniku!

Ij Usodepolne sanje. Danes ponoči se je 9letnemu sinu jetniškega paznika Frančišku Borkotu, stanujočemu na Frančevem nabrežju št. 7, III. nadstropje, nekaj tako živo sanjalo, da je vstal in šel k oknu, odkoder je padel na ulico in se ubil. Njegovo truplo se prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Ij Uboji dijak je izgubil denarnico, v kateri je bil čez 10 K. Prosi se, da jo pošten najditelj izroči policiji!

Ij Nočni nemir. Prebivalci šentpeterskega predmestja prosijo slavno c. kr. policijsko ravnanstvo, da ustavi redno se po navljajoče ponočno razgrajanje in rjovenje v tem okraju. Skoro vsako noč okrog ponoči prikrichi od nekje iz Udmata večja mlada družba obojega spola in razgraja ter rjove, da prebivalci preplašeni vstajajo ter hitro gledat, kaj se je na ulici zgodilo. Najmanjši čut dostojnosti bi zahteval v teh splošno tako razburljivih časih od mladih ponočnjakov napram počitka prepotrebne prebivalstvu vsaj malo več obzirnosti.

Na morju.

Zopet 19.000 ton potopljenih. Berlin, 19. septembra. Uradno: V zaprtjem morju pri Angliji so potopili naši podmorski čolni zopet 19.000 ton. Med njimi ladjami sta bila potopljena tudi velika, oborožena angleška parnika; en med njimi je najbrže pomagal križariti ali prevažati.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Nova taktika podmorskih čolnov.

»Dail Mail« opozarja, da nastopajo zdaj nemški podmorski čolni po 3 ali 4 skup, medtem ko so prej nastopali posamezni podmorski čolni.

Razna poročila.

Pruska volilna preosnova.

Berlin. Volilna preosnova se predloži pruski poslaniški zbornici že oktobra.

Velike stavke v Ameriki.

Amsterdam, 18. septembra. »Central News« javljajo iz Washingtona: V ponedeljek je pričelo stavkati na obali Tihega morja 25.000 delavcev v ladjedelnicah. Zahtevajo, naj se plače za 50% zvišajo. Vlada v San Francisku posreduje, ker se boji, da ne bi vojnih ladij pravočasno zgradili.

Odstranjeni nemehikanski častniki iz mehihanske armade.

Lugano, 19. septembra. Carranza je odstranil iz mehihanske armade vse nemehikanske častnike. V mehihanski armadi je služilo posebno veliko nemških častnikov.

Primorske novice.

Herman Trdan, kurat iz Lokovca se nahaja zopet na Ježici nad Ljubljano. Vsem svojim župljanom naznanja, da ni še dospela podpora. Dosedaj je priglasenih okoli 820 ljudi. Ostali so naprošeni, da takoj pošljejo popis svojih družin in sicer ime in priimek, starost, ali je kdo za delo nezmožen, ali je vojak, hišno štev. v Lokovcu in novo hišno številko i. t. d. Tudi mora vsakdo vsako izpremembo v družini takoj naznaniti. Radi obleke sem pisal na Dunaj, izvedel sem pa pri Posredovalnici, da je obleka že v Ljubljani. Ker bo obleka prišla na županstva, naj se vsakdo, ki je potreben in ki se nahaja v Gorenji Tribuši in okolici, zglaš pri g. županu Lebanu v Gorenji Tribuši. Domačim dekletom naznanjam, da se mi je potom Posredovalnice posrečilo dobiti službe in sicer v vojaški krojačnici. One, ki žele vstopiti v službo, naj kar pridejo v Ljubljano k posredovalnici. Tam dobe vsa nadaljna navodila. Plača znaša 3 do 4 krone za one ki so pri strojih tudi 5 kron dnevno. Seveda vam begunska podpora ostane. Bog z Vami!

Neka 11letna deklica, ki pravi, da se imenuje Justina in da se pravi pri hiši doma v Kanalskem vrhu »pri Budalovih« ter je služila do zadnjega pri Koburcu v Lahki, duhovnja Banjšica, je ob laškem granatnem napadu na vas zbežala in prišla po dolgem blodenju v Hudojužino. Zdjaj stanuje v Oblokah hišna št. 16. Deklica ne ve za nobenega sorodnika ali znanca. Kdor ve kaj več o nji ali ve za kake njene sorodnike, naj sporoči podpisane. Omenim pa, kot sem slišal, da so ljudje v Kanalskem vrhu, torej tudi njeni stariši in domači, najbrže v laškem ujetništvu ali pa ubiti. — Jos. Abram, vikar, Obloke, p. Hudojužina.

Magistrat goriškega mesta, ki posluje v Trstu, se je preselil v ulico della Sanita št. 10.

Umrl je v Feldbachu 19letni vojak Frančišek Ksaverio iz Gorice. Ko je absolvirat četrti razred realke, je moral k vojakom.

Družina Gorjup iz Čepovana se je preselila v Predgrad, pošta Staritrgr pri Kočevju.

Umrl je na štajerskem beguncu Jožef Rožič (Čok), doma iz Oseka pri Gorici, v starosti 54 let. Naj počiva v miru!

Samostan Notre Dame de Lion v Trstu je bil povodom obstreljevanja Trsta začetkom 11. ofenzive znatno poškodovan. Ta samostan je last francoske kongregacije in prednica je francoska grofica.

V častniškega namestnika je povišan g. štabni narednik Franc Tičar, gorski strelski polk št. 2. Čestitamo in mu želimo obilo sreče na bojnem polju!

Dvakrat kaznovana. Beatrice Marusig v Trstu je te dni odsedevala v zaporu svojo kazen radi navijanja cen. Stanovanje je izročila v varstvo svoje matere. Le-ta je našla nekega dne stanovanje svoje hčere odklenjeno in ko je vstopila, je videla, da so bili tatovi na obisku: Omare odprte in izpraznjene, z oken pobrani zastori, s sten preproge, iz postelje odeje in žimnice, škoda za 3—4 tisoč kron. Tatovom pa so bili takoj na sledu. Polcija je namreč zvedela, da sta dva moška prejšnji dan najela v ulici P. Revoltella prazno stanovanje in nanosila vanj veliko »robe«. Preiskava je dognala, da je bila »roba« last Marussigove, ki bo tako dobila svoje stvari nazaj. Oba tata so zaprli.

Iz zapora so izpustili te dni Otona Schremer v Trstu, ki je bil osumljen, da je zadavil svojo ženo Evgenijo in oba sinčka.

Umrl je Jožef Umek, črnovojniški delavec iz Kostanjevice, okraj Sežana, roj. l. 1872 v deželni bolnici »Stefanie-Spital« v Ljubnu, na črevesnem katarju.

Umrla je v begunskem taborišču v Brucku ob L. dne 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer v starosti 38 let g. Doroteja roj. Bavcon omož. Rivec.

Profesor Jagić o „bosenskem jeziku“

Član avstrijske gosposke zbornice in svetovnoznani slavist, dvorni svetnik dr. Vatroslav Jagić, objavlja v »Information« sledeči dopis, v katerem pravi: »V številki 8. lista »Information« sem zapazil med drugim tudi članek, poslan Vam od nekega muslimanskega člana bosenskega sabora, v katerem navaja tudi moje ime, in sicer v zvezi, proti kateri moram kar najodločneje protestirati. Res je, da sem leta 1894. v avstrijski delegaciji predlagal, da naj se provizorično deželni jezik v Bosni imenuje bosenski, in to, dokler ne pride med Hrvati in Srbi do sporazuma. Vendar ta moj predlog niti najmanj ne nasprotuje edinstvu srbsko-hrvatskega književnega jezika. Toda jaz sem takrat naglašal in izrecno poudarjal, da je ta takozvani bosenski jezik isti jezik, ki ga imenujejo v Belgradu srbski, v Zagrebu pa hrvatski jezik. S to konstatacijo sem hotel naglašati posebno ono vez, s katero nas združuje jezik v literaturi. Moj namen je bil: združiti, ne pa ločiti to, kar spada etnično skupaj, in na tej podlagi sem deloval celih 60 let svojega književnega delovanja. In temu načelu se nisem nikdar izneveril, ne oziraje se na to, ali je to vsem krogom in akterjem všeč ali ne. Jaz sam sicer nikogar ne morem prisiliti, da naj iz jezikovne skupnosti izvaja nadaljne posledice, vendar si pa kljub temu ne morem kaj, da ne bi izrazil želje, da naj bi tudi bosenski muslimani vendar enkrat uvideli, da bi bilo tudi zanje najbolje, ako bi svoje skupne interese gojili tudi s svojimi soplemenjaki druge vere. Toliko, da prepričim vsa kriva tolmačenja in vsa kriva izvajanja, kakor tudi popolnoma neupravičena sklicevanja na moje ime.«

Vojaški pozdravi.

Iskrene pozdrave pošiljajo: Slovenski topničarji na daljnih hriboh: Fran Premru, Gruče; Anton Pšeničnik, Kapele; Vincenc Kokalj, Ihan. — Josip Kohar, tržaški pomorski stezosledec, I. četa. — Patrolovodja Janez Selič, Celje; lovec J. Zajec, Žiri; J. Smolčič, Kapele; J. Rauber, Repentabor; patrolovodja Adolf Horvat, Serpenice; lovec J. Čopič, Čezsoča; P. Braz, Žaga pri Bovcu; patrolovodja B. Zabukovšek, Dramlje. — Fran Mihevc, Glince; Boleslav Jurečič, Vel. Mraševo; Fran Meden, Cirknica; Bogomir Christof, Ljubljana, Jakob Dobravec, Radovljica; Pavel Robič, Kranjska gora; Stanko Ivančič, Gorica; Ciril Cerovac, Pazin. — Poddesetnik Jos. Zalokar, Bled; desetnik Fran Ferjan, Bled; strelci Andrej Aver, Dekani; Ivan Čopi, Kobarič; Viktor Puž, Opatija; Jos. Stok, Sežana; Andrej Žerjal, Anton Penko, Fran Česnik, Ivan Malovec. — Desetniki: Anton Zupanc, Franc Pavšič, Matjež Zorko; poddesetniki Franc Cuznar, Vladimir Markič, Viljem Ambrožič, Henrik Putre; četovodja Rok Sitar. — Šober Franc, Podgrad; Malina Franc, Semič; Albin Eršte, Mokropolje, Jožef Šrinjar, Semič. — Četovodja Medvešek Peter iz Gorice; desetnik Forčič Ludvik, Komen; Defar Ante, Voloska; Pahor Franc, Komen; Mavrič Ciril, Tolmin; Školc Peter, Sv. Lucija; Mingon Ivan, Podgorje. — Lavrentič Franc, Bergin; Jakopič Alojz, Markiči; Vodopivec Alojz, Renče; Ovniček

Franc, Novo mesto. — Desetnik Bartelj Franc, Trebnje; Erker Albert, Slovenska Bistrica; narednik Breznik Anton, Slovenska Bistrica; poddesetniki: Gašperlin Iv., Ljubljana; Miklavc Ivan, Podmolnik; Mihevc Ivan, Železna Kaplja; Tekavec Tomaž, Ribnica; Ravnikar Franc, Litija; pešci: Berlan Ivan, Grosuplje; Hiti Ivan, Bloke; Golob Ciril, Marenberg; Paul Jakob, Železna Kaplja; Brezinšek Franc, Ptuj; Merc Ivan, Ptuj. — Poddesetnik Potokar Jožef iz Ljubljane; Strelec Albin, Košir; Svetlin Anton, Kregar Franc, Zabajnik Luka, Golob Franc, vsi iz Kamnika; Dimc Tomaž, Dimc Franc, iz Depalje vasi; Matičič Ivan, Hut Henrik iz Domžal; Mihael Stele, Juvan Jernej, Pogačar Franc, Kočar Anton, Jerman Anton, vsi iz Komende pri Kamniku; Klemenčič Franc, Cesar Alojz, Pečlin Anton iz Dola pri Domžalah. — Četovodja Sodom Gabrijel, Trst; poddesetnik Alojz Košir; poddesetnik J. Kaplan; Leopold Primc, Frim Fr., Peres Peter, Angel Spacapan, Rijavec Ciril, Klaužer Ivan, Lobnikar Anton, Lokovšek Ivan, Vouteb Ivan, Sokoušek Blažek, Vratinič Stanko, Kovač Franc, Koren Iv., Ulčer Andrej, Turko Ivan. — Topničarji: Peter Klanšek, Ivan Primšer, Jakob Prešeren, Franc Pahič; Karel Može; Karl Pristnik, Karl Prohaska, predmojster Luka Benčina, predmojster Fric Schimak; četovodja Blaž Schweinzer. — Alojzij Podgornik, Šempas; Alojzij Česnik in Janez Česnik, brata; Anton Blaška, Franc Vidic, Jožef Krapež; vsi iz Dola-Otlice; Leopold Kovač iz Gorenj; Pelhan Anton iz Šturske Gore. — Jos. Samsa, Ivan Zajc, Iv. Svašnik, Ig. Rom, Dobrin Alojzij. — Ivo Fon, Jožo Jeraj, France Kessler, Slavko Zurlini, enol. prostovoljci. — Franc Zele, Fr. Mastnak, Krajner Kristjan, Vincenc Martin, Matija Čebul. — Franc Lah iz Dobravelj; Zdražba Franc iz Iga; Jožef Marancin iz Gonjačov.

Razne novice.

Carjevo prognanstvo. »Petit Parisien« opisuje sedanje bivališče carske družine v Sibiriji in ta slika novega sedeža carske družine ni potemtakem nič kaj vesela. Predstavimo si, piše list, grmado nepravilno raztresenih lesenih barak, tupatam kakšna enonadstropna hiša iz nežgane opeke, pobeljena z apnom, potem prostrano prazno plan, vrtove, nato nekaj krompirjevega polja in potem zopet lesene barake. To vse se razprostira na planjavi nekaj kilometrov. Neskončno dolge ulice so pogreznjene v pretresljivo žalost, nikjer nobene prodajalnice, nikjer nobenega izložnega okna, nikjer nobene stvari, ki bi mogla oči zmotiti. Promet celega mesta je v majhnem bazarju, čigar prodajalnice in stanice so siromašnejše kakor v najbolj primitivnih evropskih vaseh. Povsod leži zaspan mir. V tej sibirski pokrajini ni v krogu 1000 km najti niti enega kamna, zato rabijo za vse reči samo les. Ulice so tlakovane z debelimi deskami, po katerih tečejo vozovi tiho brez ropota. Sredi vse te žalostne revščine stoji velika nerodna zgradba iz opeke — vojašnica — in ta je sedež carjev. Ko je bivši car stopil notri, se mu je gotovo zbudil spomin izza mladih dni. Kot 27letni carjevič se je mudil dve noči v tem poslopju na potu na Japonsko. Sobe so tesne, oprava je priprosta in enotna. Na vrtni, ki je bil v oficelnem poročilu tako veličasten, je samo nekaj gostih grmičkov in jelk, med katerimi se vije nekaj malega stezic. Krasne cvetlice tu ne uspevajo, ker bi jih ostro podnebje uničilo. Temperature pod 40 stop. pod ničlo tu niso redke, zima traja navadno devet mesecev. Le za nekoliko

tednov se dviga toplota nad mrazovo črto, tako da naposled še meseca julija pod deskami na ulicah kosčki ledu ležijo. Ali kar dela tukajšnje bivanje neznosno, ni neprijetno podnebje, temuč tolika ločenost od celega sveta, v kateri mora car sedaj živeti. Železnica je oddaljena 250 km. Pozimi hodi pošta nepravilno, včasih je ni sploh po več dni. V tem mestu, izgubljenem v potopljenem ozemlju gozdov, ne pride k prebivalci glas iz našega sveta. Tu je tako, kakor bi bil človek za vsekdar obdan z neprestopnimi zidovi. Tu bo torej živel car od zdaj naprej. Morda reče kdo, da je vendar njegova vlada sama nekoč napravila Tobolsk za mesto pregnancev — ali da ni revolucija takih naredb carizma odstranila — kaj se je pa pravzaprav v Rusiji izpremenilo?

— **Sovražna špijonaža v Nemčiji.** — »Münchener neueste Nachrichten« poročajo iz Stockholma: Glasom poročil iz Malmö se je nemški mejni policiji posrečilo, izslediti že od leta 1915 delujočo organizacijo ententnih špijonov, katerih mreže so obsegale Nizozemsko, Švico in Skandinavijo. Po nabrenem gradivu so kompromitirani zastopi ententnih vlad na Švedskem, Danskem in Nizozemskem. Zlasti se je dognalo, katere osebe so v raznih časovnih dobah vodile organizacijo špijonov v Skandinaviji. Gre za špijonažo v Nemčiji, ki je obsegala vojaške, trgovske in gospodarske zadeve. Špijoni so se za poročila v inozemstvo posluževali deloma nevidljive pisave, deloma dozdnevno brezpomembnih trgovskih naznanil v nemških časopisih. »Münchener neueste Nachrichten« pravijo, da bodo še objavile senzacionalna razkritja.

Peš iz ječe daleč v domačo vas. Splitški »Narodni list« poroča, da je neki dalmatinski Srb, ki je bil pomiloščen, prehodil daljno težko pot iz Maribora, kjer je bil v zaporu, v svoj rojstni kraj Biteliče pri Sinju. Ječo je zapustil z 10 kronami v žepu. Prišel je z njimi do Zagreba in od tu je potpoval 17 dni peš. Čevlji so mu razpadli, noge so mu krvavele, a on je ob milodarih romal dalje. Sinovi-junaki se bojujejo na bojišču, žena živi v bedi, a on je prehodil pot iz Zagreba v Dalmacijo žejen in lačen in bos. — Pač močna vez na dom človeka veže.

Kako hitro rastejo rastline. Neki ameriški botanik se je bavil z vprašanjem, kako hitro raste bambus. Objavil je javnosti uspehe svojih opazovanj. V 37 slučajih je dožgal dnevno rast za 47 in pol centimetra, v 111 slučajih pa za 30 centimetrov. V enem slučaju je dožgal celo rast 60 centimetrov na dan, tako da je zrastle deblo vsako uro za 5 centimetrov. Lahko se reče, da je videl travo rasti.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1.80, za dame K 1.50, za otroke K 1.20. Zaradi drage poštne priporočila se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se prične dne 2. oktobra t. l. novi tečaj za stenografijo, strojepisje, pravopisje, poslovna pisma, računstvo v zvezi z osnovnimi pravili enostavnega knjigovodstva, zemljepisje, lepomisje in nemščino. Doba 6 mesecev. Prospekti zastoj. Govoriti je mogoče vsak dan od 11.—12. ure. Maribor, Viktringhofgasse 17, I. nadstr. 1916

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumno, jarež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

8290

Jožef Jug plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrožba. Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem.

Iščem služkinjo

zdravo, pošteno in snažno, za vsako delo pripravo. Plača dobra, po dogovoru. Nastop najraje takoj. Naslov pove upravištvo tega lista pod št. 2331.

Trgovski učenec z dobrimi spričevali, star 16 let in pol, poštenih staršev, ki se uči že dve leti trgovine, želi radi slabih razmer vsled vojne, vstopiti v drugo trgovino za 1 leto učne dobe. Najraje gre v Ljubljano, oziroma v drugo mesto, eventualno tudi na deželo v večjo trgovino, mešano ali manufakturno. Ponudbe sprejema upravištvo »Slovenca« pod številko 2320.

Malinov sok

vsebuje 60% sladkorja, nad 50 kg na debelo ponudi v dobavo

I. Gigović
Sisak (Hrvatsko).

Samostojen krojaški mojster bi rad začel

izvrševati obrt v večjem kraju ter išče zato

primerne prostora.

Cenj. ponudbe se prosijo na upravo lista pod »Krojač 2375«.

Kupim zamaške, steklenice in sode

Kislo vodo

in **vinu** ter

sadjevec razpošilja A. Oset,
p. Guštanj, Koroško.

K rodbini 3 oseb v Ljubljani išče se boljše

služkinja.

Znati mora tudi nekaj kuhati. Plača in hrana dobra. Naslov se poizve pri upravi pod št. 2339.

Deklica, 15 let stara, ki je absolvirala šest razredov ljudske šole, večna slovenskega in nemškega jezika, želi vstopiti kot

učenka

v kako trgovino. Več se izve v upravištvo pod št. 2365, ako znamka za odgovor!

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah tvrdka 2354

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Pomožnega pisarja

išče okrajna sodnija v Šent Lenartu v Slov. gor. Nastop 1. okt. t.l. Sedanja mesečna plača krog 150 K. Prednost imajo strojepisci. 2398

Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagodena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušn. veščaka.

Pokusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgo va ul. 4.

Usojam si javiti slavn. občinstvu, da mi je Kovinska centrala d. dr. za armadne dobave poverila poleg zastopstva za nakup kovinskih predmetov tudi

edino zastopstvo za Kranjsko

za nakup starih kovin

po oblastveno določenih cenah.

Opozarjam, da druge nakupovalnice za nakup kovinskih predmetov na Kranjskem nimajo pravice do nakupa starih kovin.

Edino zastopstvo na Kranjskem za nakup starih kovin in kovinskih predmetov:

Fr. Stupica v Ljubljani

trgovina z železnino na Marije Terezije cesti števil. 1.

Vsakega državljana sveta dolžnost je, oddati predmete iz kovine v prid državi!

2368

Novi, tudi sladki

jabolčnik

tudi stari, čisti, dobri — najceneje!

VINA več kakovosti.

Pošilja le nad 300 litr. vsako množino
Fran Vilhar, Annenstrasse 61, Gradec.
2397

Glasovirje,
pianine
harmonije in
orhestrijone

S. Kmetetz
Ljubljana,
Koledvorska ulica 26.

124

Odda se takoj
lepo stanovanje

za čas do 1. majnika 1918 - 20 km oddaljeno od Ljubljane, prijetna železniška zveza. Osebn. pojasnila daje g. Jože Rozman, Ljubljana, Sodna ulica 1. v pritličju.

Kupim **večje posestvo**

na Gorenjskem ali na Dolenjskem (tudi na Spodnje Štajerskem) Ponudbe na upravištvo Slovenca pod „Večje posestvo“ 2386.

Odda se takoj

meblovana soba

Naslov se izve pri upravi pod št. 2395.

Hišnik in šolski sluga

s prosto oskrbo se sprejme v Ljubljani. Cesarja Jožefa trg 10.

Postrežnica

snažna in pridna, se takoj sprejme za nekaj ur dopoldne in popoldne. Erjavčeva cesta 12, I. nadstropje na levo.

Cunje,

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žakljevino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni

kupuje: E. Kotzbek, Kranj.

2388

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati in tašča, gospa

Terezija Močnik, roj. Podobnik

dne 19. septembra 1917, ob pol 6. uri popoldne, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se bo vršil dne 21. septembra 1917, ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti, Gradaška ulica 8.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1917.

Ivan Močnik, poduradnik v pok., soprog.
Minka in Pavla Močnik, učiteljici, hčeri. Dr. Ernest Močnik, c. kr. fin. konc., Dr. Ivan Močnik, c. kr. sodnik, Ing. Josip Močnik, rudn. komisar in nadporečnik v rez., sinovi. Stana Močnik, Maženka Močnik, sinahi. Pepček in Ernest Močnik, vnuka.

Dražbena prodaja.

Pri poveljništvu trenske skupine v Ljubljani na zbirališču Tivoli se vrši v soboto dne 29. septembra t.l. ob 9. uri dopoldne

dražbena prodaja okolu 200 žrebet

Dražbe se morejo udeležiti le take osebe, ki se morejo izkazati s potrdilom okrajnega glavarstva, da so res poljedelci oziroma konjerejci. Trgovci s konji in mešetarji so od dražbe izključeni.

Rodbini Gorup in Pavčnik naznanjate vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo k sebi poklicati njih iskreno ljubljeno hčerko, sestro, svakinjo in teto, gospodično

FANI GORUP
gostilničarka v Prestranku

dne 18. septembra 1917 ob 5. uri popoldan v 33. letu starosti, po kratki in mučni bolezni, prevideno s svetotajstvi, v boljše življenje. Pogreb nepozabne ranjke bo v četrtek, dne 20. sept. 1917, ob treh popoldan iz hiše žalosti v Prestranku na pokopališču v Slavini. Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Prestranek-Zeje, dne 18. sept. 1917.

Globoko žalujejo ostali.

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo v srce segajočo vest, da je večna usoda sklenila, vzeti nam našega in cenoljubljenega, angelsko dobrega sina brata, preblagorodnega gospoda

Radota

bivšega učitelja, nadporečnika nekega gorskega strelskega polka, imetelja vojaškega zaslužnega križca tretjega razreda z vojno dekoracijo in z meči, ter zlatega in srebrnega »Signum Laudis« z meči, ter Karlovega četrtega križca

Izdihnil je svojo blago dušo v 24. letu starosti, dne 11. septembra v službi domovine na gori sv. Gabrijela.

Truplo pokojnega se prepelje v Ljubljano na pokopališče k Sv. Križu. Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Jakoba.

Prosim, da se plemeniti pokojnik ohrani v blagem in častnem spominu.

LJUBLJANA, 19. septembra 1917.

Martin Sveté, Marija roj. Podbevšek,
starši.

Davorin, Stane, Alojzij, Adolf, Rudi
bratje

Minka
sestra.